કાન: ૦૨ - અંક:-૨૨- જાન્યુઆરી ૨૦૨૫

IFFCO
पूर्णतः सहकारी स्वामित्व
Wholly owned by Cooperatives

સર્વ સહકાર, સર્વ સાકાર

સહકારઉદય

આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારી વર્ષ 2025

વૈશ્વિક સ્તરે પડઘો પાડશે ભારતીય સહકારી મંડળીઓ

ગામડાઓમાં આર્થિક વિકાસ અને રોજગાર પર છે સરકારનું ધ્યાન. 12
દેશના તમામ પેક્સ ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનો અને બીજના વેચાણ કેન્દ્રો બનશે. 14

અનુક્રમણિકા

સર્વ સહકાર, સર્વ સાકાર

સહકાર ઉદય

કાન: ૦૨ - અંક:-૨૨- જાન્યુઆરી ૨૦૨૫

(મુખ્ય સંપાદક)
સંતોષ કુમાર શુક્લા

સંપાદક
રોહિત કુમાર

સહાયક સંપાદક
અંક અંજલિદીપ

સભ્યો
માધવી એમ.વિપ્રદાસ
વિવેક સક્સેના
હિતેન્દ્ર પ્રતાપ સિંહ
રશીદ આલમ

જો સહકાર ઉદય માટે આપના કોઈ સૂચનો, પ્રતિસાદ, અથવા સંબંધિત લેખો હોય તો કૃપા કરીને અમને અહીં ઇમેઇલ કરો:

sahkaruday@iffco.in

પ્રકાશન માટેનું અંતિમ નિર્ણય સંપાદકીય મંડળ દ્વારા લેવામાં આવશે.

જોઈન્ટ જનરલ મેનેજર
(સહકારી વિકાસ) ઇફકો સદન, સી-1,
ડિસ્ટ્રિક્ટ સેન્ટર, સાકેત પ્લેસ,
નવી દિલ્હી 110017
તમે અમારો સંપર્ક અહીં પણ કરી શકો છો:

Iffco.coop

IFFCO_PR

Iffco_coop

પ્રકાશક: ઇન્ડિયન ફાર્મર્સ ફર્ટિલાઇઝર કોઓપરેટિવ લિ.
પ્રિન્ટર: રોયલ પ્રેસ, બી-81, ઓખલા ઇન્ડસ્ટ્રીયલ એરિયા, ફેઝ-1, નવી દિલ્હી-110020

આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારી વર્ષ 2025: વૈશ્વિક સ્તરે પડઘો પાડશે ભારતીય સહકારી મંડળીઓ

નવા વર્ષ 2025માં સહકાર ક્ષેત્ર પાસેથી ઘણી અપેક્ષાઓ છે, જે ગ્રામીણ ભારતનું ચિત્ર બદલી શકે છે. તાજેતરના વર્ષોમાં હાથ ધરવામાં આવેલા ક્રાંતિકારી સુધારાઓનો અસર ધરાતલ પર દૃશ્યમાન પડશે. સહકારી ક્ષેત્રમાં કાનૂની સુધારા અને માળખાગત વિકાસ સાથે, સહકારી સંસ્થાઓ તમામ રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોમાં સક્રિયપણે કાર્ય કરશે.

આવરણ કથા પૃષ્ઠ 06

પૃષ્ઠ 16

પરંપરાગત રીતે 70 ટકાથી વધુ ઓર્ગેનિક ઉત્પાદન કરે છે ત્રિપુરા

દેશના દરેક પરિવાર અને વ્યક્તિ સુધી સમૃદ્ધિ, સુખ, શિક્ષણ અને આરોગ્ય સુવિધાઓ પહોંચવી જોઈએ. આ હાંસલ કરવા માટે સહકાર સિવાય અન્ય કોઈ માર્ગ નથી.

પૃષ્ઠ 26

ફૂટવેર એન્જિનિયરે ઓર્ગેનિક ખેતી શરૂ કરીને સફળતાનું ઉદાહરણ બેસાડ્યું

પૃષ્ઠ 27

ફૂટવેર એન્જિનિયરે ઓર્ગેનિક ખેતી શરૂ કરીને સફળતાનું ઉદાહરણ બેસાડ્યું

પૃષ્ઠ 29

ડૉ. અવસ્થીને 'ફર્ટિલાઇઝર મૅન ઑફ ઇંડિયા' ના બિરુદથી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા

પૃષ્ઠ 17

બ્રુ સમુદાયના જીવનધોરણને સુધારવા માટે ખાસ પહેલ કરી રહી છે ભારત સરકાર

આજે ત્રિપુરા પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેંદ્રભાઈ મોદી દ્વારા બતાવેલા વિકાસના માર્ગ પર શાંતિપૂર્ણ રીતે આગળ વધી રહ્યું છે. અહીં હિંસાનો અંત આવ્યો છે અને બળવાખોર જૂથો સાથે ત્રણ કરારો અને બ્રુ રિયાંગ કરાર પર હસ્તાક્ષર કરીને, કેન્દ્ર સરકારે રાજ્યમાં શાંતિ અને વિકાસનો માર્ગ મોકળો કર્યો છે.

પૃષ્ઠ 18

જમ્મુ અને કાશ્મીર, તેલંગાણા અને ઓડિશામાં રેલવે પ્રોજેક્ટ્સને વેગ મળ્યો છે: પ્રધાનમંત્રી

પૃષ્ઠ 22

મોદી સરકારે 10 વર્ષમાં 68 હજાર કરોડ રૂપિયાથી કર્યો દિલ્હીમાં માળખાગત સુવિધાઓનો વિકાસ

પૃષ્ઠ 24

એફપીઓ બની શાકભાજીની સપ્લાય ચેઇનમાં એક મજબૂત કડી

સહકારી સંસ્થાઓ માટે નવી શક્યતાઓનું વર્ષ છે 2025

૨૦૨૫નું વર્ષ ભારતના સહકારી ચળવળમાં નવી ઉર્જા અને ઉત્સાહનો સંચાર કરવાની આશા લઈને આવ્યું છે. છેલ્લા કેટલાક વર્ષોમાં, પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી અને દેશના પ્રથમ સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહ દ્વારા સહકારી સંસ્થાઓમાં પારદર્શિતા અને અસરકારકતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ઘણી સકારાત્મક પહેલ કરવામાં આવી છે. નીતિઓ અને યોજનાઓ દ્વારા સહકારી ક્ષેત્રમાં માળખાકીય અને નીતિગત સુધારા કરવામાં આવ્યા છે. જેના કારણે સહકારી ક્ષેત્ર માટે પ્રગતિના માર્ગ ખુલ્યા છે.

આ સુધારાઓમાં કૃષિ ઉત્પાદનોના સંગ્રહમાં સહકારી સંસ્થાઓની ભૂમિકાને મજબૂત બનાવવા, ખેડૂત ઉત્પાદક સંગઠનોના સહકારી મોડેલને પ્રોત્સાહન આપવા, સહકારી સંસ્થાઓનું ડિજિટલાઇઝેશન, "સહકાર દ્વારા સમૃદ્ધિ" યોજનાનો પ્રારંભ, મલ્ટીસ્ટેટ કો-ઓપરેટિવ સોસાયટી (સુધારા) બિલ, રાષ્ટ્રીય સહકારી જેવી પ્રવૃત્તિઓનો સમાવેશ થાય છે. ડેટાબેઝ, મત્સ્ય ઉદ્યોગ અને ડેરી ક્ષેત્રનો વિકાસ, ત્રણ નવી બહુ-રાજ્ય સહકારી મંડળીઓની રચના, સહકારી ક્ષેત્રમાં મહિલા ઉદ્યોગ સાહસિકતાને પ્રોત્સાહન વગેરે નાના ખેડૂતો, કારીગરો અને ગ્રામીણ ઉદ્યોગ સાહસિકોને વધુ સારી તકો અને સંસાધનો પૂરા પાડી રહ્યા છે. આ કાર્યોની અસર હવે જમીની સ્તરે સ્પષ્ટપણે જોઈ શકાય છે. સહકારી સંસ્થાઓ માત્ર ગ્રામીણ અર્થતંત્રને સશક્ત બનાવી રહી છે, સાથે જ સુધારાનું માધ્યમ પણ બની રહી છે. નવા વર્ષમાં સહકાર ક્ષેત્રમાં વધુ મોટા સુધારા અને નવી પહેલની અપેક્ષા છે, જે તેને વધુ શક્તિશાળી અને અસરકારક બનાવશે. આ સુધારાઓમાં સહકારી બેંકોની ભૂમિકાને મજબૂત બનાવવી, નવી ટેકનોલોજીનો પરિચય અને માર્કેટિંગ અને સ્ટોરેજ સુવિધાઓનો વિસ્તરણ શામેલ છે.

સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા 2025નું વર્ષ આંતરરાષ્ટ્રીય સહકાર વર્ષ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યું છે, જેની થીમ છે સહકારિતાઓ. વધુ સારી દુનિયાનું નિર્માણ કરી શકે છે, આ થીમ એ હકીકતને પ્રતિબિંબિત કરે છે કે સહકારી મોડેલ ઘણા વૈશ્વિક પડકારોને દૂર કરવા માટે આવશ્યક ઉકેલ છે અને વર્ષ 2030 સુધીમાં સતત ટકાઉ વિકાસ લક્ષ્યો અર્થાત (એસડીજી) ના અમલીકરણના પ્રયાસોને વેગ આપવામાં ભૂમિકા નિભાવી રહ્યું છે. કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારો, સહકારી સંગઠનો અને સમાજના સામૂહિક પ્રયાસો આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારી વર્ષ 2025 માં ભારતીય સહકારી સંસ્થાઓ માટે નવી શક્યતાઓ અને સિદ્ધિઓનો માર્ગ મોકળો કરશે.

સહકાર ઉદય તેના આદરણીય વાચકોને નવા વર્ષની હાર્દિક શુભેચ્છાઓ પાઠવે છે. મેગેઝિનના આ અંકમાં વિવિધ સહકારી યોજનાઓ પર વિગતવાર લેખો તેમજ અન્ય માહિતીપ્રદ અને રસપ્રદ વિષયોનો સમાવેશ થાય છે. અમને વિશ્વાસ છે કે આ અંક પણ તમારા માટે પ્રેરણાદાયક અને ઉપયોગી પણ સાબિત થશે.

આભાર, જય સહકાર

4/3/25, 1:50 PM Sahkar Uday - Gujarati

નવા વર્ષનો પહેલો નિર્ણય આપણા દેશના કરોડો ખેડૂત ભાઈઓ અને બહેનોને સમર્પિત છે. અમે પાક વીમા માટે ફાળવણી વધારવાની મંજૂરી આપી છે. આનાથી ખેડૂતોના પાકને વધુ રક્ષણ મળશે, સાથે જ નુકસાનની ચિંતા પણ ઓછી થશે.

શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી, પ્રધાનમંત્રી

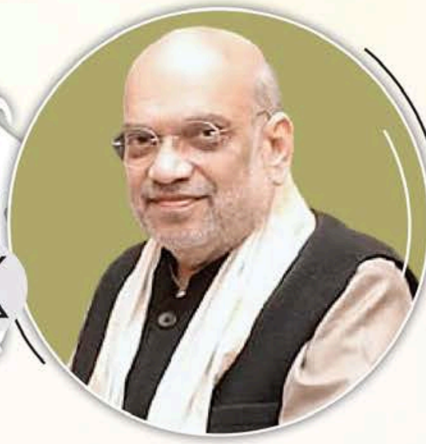

અત્યાધુનિક તકનીકોથી સજ્જ, પેક્સ ગ્રામીણ ભારતની આકાંક્ષાઓને પરિપૂર્ણ કરવા માટે કેન્દ્રો તરીકે ઉભરી રહ્યાં છે. દેશભરમાં નવી રચાયેલી 10,000 બહુહેતુક પેક્સ, ડેરી અને મત્સ્ય ઉદ્યોગ સહકારી મંડળીઓ માત્ર ગ્રામીણ અર્થતંત્રને જ મજબૂત બનાવશે નહીં, પરંતુ મહિલાઓને આત્મનિર્ભર પણ બનાવશે. આ પગલું માછીમારો માટે પણ ગેમ ચેન્જર સાબિત થશે.

શ્રી અમિતભાઈ શાહ
કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી

દેશભરમાં સહકારી ક્ષેત્રે અભૂતપૂર્વ કામગીરી થઈ રહી છે. સહકાર મંત્રાલયે રાષ્ટ્રીય સ્તરે અનેક પહેલ શરૂ કરી છે. આ પૈકી, પેક્સનું સશક્તિકરણ, અનાજના વેરહાઉસનું નિર્માણ, રાષ્ટ્રીય સ્તરે એનસીઓએલ, એનસીઈએલ અને બીબીએસએસએલ જેવી નવી સહકારી મંડળીઓની રચના ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ છે.

શ્રી મુરલીધર મોહોલ, કેન્દ્રીય સહકાર રાજ્યમંત્રી

પીએમ કિસાન સમૃદ્ધિ કેન્દ્રનો ઉદ્દેશ્ય ખેડૂતોને માટી, બીજ, ખાતર વગેરે વિશેની માહિતી એક જ જગ્યાએ પૂરી પાડવાનો છે. આ સાથે, આ કેન્દ્રોને કસ્ટમ હાયરિંગ સેન્ટરો સાથે જોડીને, ખેડૂતોને નાના અને મોટા કૃષિ સંબંધિત સાધનો પણ ઉપલબ્ધ કરાવવા જોઈએ.

શ્રી દિલીપભાઈ સંઘાણી
પ્રમુખ, એનસીયુઆઈ અને ઇફ્કો

ઇફ્કો નેનો ડીએપી (પ્રવાહી) નાઇટ્રોજન અને ફોસ્ફરસનો ઉત્તમ સ્ત્રોત છે. પાકને જીવાત અને રોગોની અસરોથી બચાવવા ઉપરાંત, તે ઉત્પાદકતામાં પણ વધારો કરે છે.

ડૉ. ઉદય શંકર અવસ્થી, મેનેજિંગ ડિરેક્ટર અને સીઈઓ ઇફ્કો

નેશનલ કો-ઓપરેટિવ એક્સપોર્ટ્સ લિમિટેડ (એનસીઈએલ) ભારતીય સહકારી ઉત્પાદનો અને સેવાઓને વૈશ્વિક બજારોમાં પ્રવેશ આપી અને શ્રેષ્ઠ ભાવ મેળવીને નિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા માટે મહત્વપૂર્ણ પગલાં લઈ રહી છે.

સહકાર મંત્રાલય, ભારત સરકાર

https://online.pubhtml5.com/dhhsc/zrba/ 4/32

4/3/25, 1:50 PM Sahkar Uday - Gujarati

નક્સલી હિંસાથી પ્રભાવિત પરિવારોને મદદ કરવા સરકાર પ્રતિબદ્ધ છે: શ્રી અમિતભાઈ શાહ

સહકાર ઉદય ટીમ

પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વમાં, છત્તીસગઢ સરકારે નક્સલવાદના કારણે પછાત ગામડાઓ અને લોકોના કલ્યાણ માટે તબક્કાવાર યોજના તૈયાર કરી છે. રાજ્યની વિકાસ યોજનાઓને પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીનો મજબૂત ટેકો અને સહયોગ પ્રાપ્ત છે. કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે છત્તીસગઢના જગદલપુરમાં આ ભાવના વ્યક્ત કરી હતી અને તેમણે 31 માર્ચ 2026 સુધીમાં દેશમાંથી નક્સલવાદનો સંપૂર્ણ નાશ કરવાનો સંકલ્પ વ્યક્ત કર્યો હતો. તેઓએ અહીં અમર શહીદ વાટિકા પહોંચીને શહીદ સ્મારક ખાતે અમર સૈનિકોને શ્રદ્ધાંજલિ આપી. શ્રી અમિતભાઈ શાહે અમર જવાન સ્તંભને પુષ્પાંજલિ અર્પણ કરી અને નક્સલી કાર્યવાહી દરમિયાન શહીદ થયેલા સૈનિકોને શ્રદ્ધાંજલિ આપી. અમર વાટિકામાં શહીદ સૈનિકોને શ્રદ્ધાંજલિ આપ્યા પછી, શ્રી શાહે વિઝિટર બુકમાં પોતાના વિચારો પણ વ્યક્ત કર્યા હતા. સુરક્ષા દળોના જવાનોની શહાદતને શ્રદ્ધાંજલિ આપતા તેમણે લખ્યું કે દેશ હંમેશા તેમનો ઋણી રહેશે.

આ સમયગાળા દરમિયાન, તેઓ શહીદ સૈનિકોના પરિવારો અને નક્સલી હિંસાના ભોગ બનેલા લોકોના પરિવારોને પણ મળ્યા. શ્રી અમિતભાઈ શાહે કહ્યું કે છત્તીસગઢ સરકારનું આ સ્મારક લાંબા અને સાહસભર્યા યુદ્ધમાં સર્વોચ્ચ બલિદાન આપનારા શહીદોનું સન્માન કરશે અને ભાવિ પેઢીઓને પ્રેરણા આપશે. સ્મારક પર ૧૩૯૯ શહીદોના નામ પણ લખેલા છે. શ્રી શાહે અહીં "એક પેડ શહીદોં કે નામ" (પોદલા ઉરસ્કના) અભિયાન હેઠળ એક વૃક્ષ પણ વાવ્યું. તેમણે કેમ્પસમાં પીપળાનું ઝાડ વાવ્યું. શ્રી શાહે જણાવ્યું હતું કે ભારત સરકારે નક્સલવાદ પ્રભાવિત વિસ્તારો માટે 15 હજાર આવાસો મંજૂર કર્યા છે અને દરેક ગામમાં સરકારી કલ્યાણ યોજનાઓની 100 ટકા સંતૃપ્તિ સાથે, નક્સલવાદથી પ્રભાવિત પરિવારોને પ્રાથમિકતા આપવામાં આવી રહી છે. કેન્દ્ર સરકારના 'નક્સલવાદ મુક્ત ભારત' અભિયાનને નક્સલવાદી હિંસાથી પીડિત પરિવારોનો પણ ટેકો મળી રહ્યો છે. ગયા વર્ષે તેની રચના સમયે, સરકારે શક્ય તેટલી વહેલી તકે નક્સલવાદને સંપૂર્ણપણે નાબૂદ કરવાનો સંકલ્પ કર્યો હતો. સરકાર અસરગ્રસ્ત પરિવારોને શક્ય તમામ સહાય પૂરી પાડી રહી છે.

આ નક્સલ નાબૂદી અભિયાનમાં રાજ્ય સરકાર પણ વ્યાપક ભૂમિકા ભજવી રહી છે. શ્રી અમિતભાઈ શાહે કહ્યું કે સરકાર નક્સલી પ્રવૃત્તિઓ છોડીને આત્મસમર્પણ કરનારાઓને સમાજના મુખ્ય પ્રવાહમાં આવકારી રહી છે, પરંતુ જે લોકો હિંસાનો માર્ગ છોડતા નથી તેમની ધરપકડ કરવામાં આવી રહી છે અને જેઓ કોઈનો જીવ લેવા તૈયાર છે તેમની સાથે કડક કાર્યવાહી કરવામાં આવી રહી છે અને તેમને સજા પણ કરાવવામાં આવી રહી છે. તેમણે કહ્યું કે હવે કોઈએ નક્સલવાદને કારણે પોતાના પરિવારના સભ્યો ગુમાવવા ન પડે, તેથી સરકાર આ સમસ્યાને સંપૂર્ણપણે દૂર કરવા માટે તમામ મોરચે મજબૂતીથી કામ કરી રહી છે. શ્રી શાહે જણાવ્યુ હતું કે રાજ્ય સરકારના એક વર્ષના કાર્યકાળ દરમિયાન, તેણે ખૂબ જ સારી અને સચોટ રણનીતિ સાથે કામ કર્યું છે. અહીં તમામ પોલીસ દળોએ સાથે મળીને નક્કી કરેલી દિશા અને રણનીતિ હેઠળ એક મજબૂત ઝુંબેશ શરૂ કરી અને તેના પરિણામે અહીં નક્સલવાદી વિસ્તારમાં સૌથી મોટો ઘટાડો થયો અને 287 નક્સલવાદીઓ માર્યા ગયા છે. લગભગ 1000 નક્સલવાદીઓની ધરપકડ કરવામાં આવી અને 837 નક્સલવાદીઓએ આત્મસમર્પણ કર્યું. શ્રી શાહે વિશ્વાસ વ્યક્ત કર્યો કે ૩૧ માર્ચ, ૨૦૨૬ પછી મા દંતેશ્વરીની ભૂમિ પર નક્સલવાદના નામે લોહીનું એક ટીપું પણ વહેવા દેવાશે નહીં. તેમણે કહ્યું કે નક્સલવાદ સમાપ્ત થયા પછી, કાશ્મીરથી વધુ પ્રવાસીઓ અહીં આવશે અને લોકો કહેશે કે બસ્તર બદલાઈ ગયું છે.

https://online.pubhtml5.com/dhhsc/zrba/ 5/32

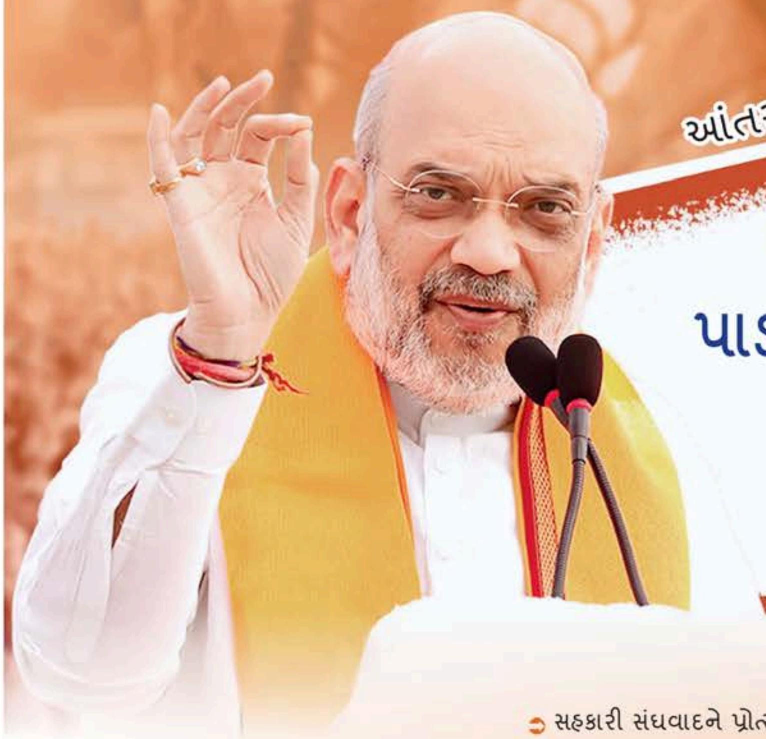

આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારી વર્ષ 2025

વૈશ્વિક સ્તરે પડઘો પાડશે ભારતીય સહકારી મંડળીઓ

સહકાર ઉદય ટીમ

નવા વર્ષ 2025માં સહકારી ક્ષેત્રમાં ઘણી નવી આશાઓ છે, જે ગ્રામીણ ભારતનું ચિત્ર બદલી શકે છે. તાજેતરના વર્ષોમાં હાથ ધરવામાં આવેલા ક્રાંતિકારી સુધારાઓની અસર ધરાતલ પર દૃશ્યમાન થશે. સહકારી ક્ષેત્રમાં કાનૂની સુધારાઓ અને માળખાગત વિકાસ સાથે, સહકારી સંસ્થાઓ તમામ રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોમાં સક્રિયપણે કાર્ય કરશે. નવી રાષ્ટ્રીય સહકાર નીતિની જાહેરાત અને માનવ સંસાધનોની માંગને પહોંચી વળવા માટે નવી રાષ્ટ્રીય સહકાર યુનિવર્સિટીઓ સ્થાપવાના પ્રસ્તાવને સરકાર અને સંસદ દ્વારા મંજૂરી મળી શકે છે. સહકારથી અસ્પૃશ્ય ગામોમાં પેક્સની રચનાની પ્રક્રિયા પૂર્ણ કરવાના લક્ષ્ય તરફ ઝડપી ગતિએ કાર્ય હાથ ધરવામાં આવશે. ખેતી અને કૃષિ પેદાશોની ખરીદી માટે સુધારેલા

- સહકારી સંઘવાદને પ્રોત્સાહન આપી રાષ્ટ્રીય સહકાર નીતિની જાહેરાત કરવામાં આવશે.
- કુશળ માનવ સંસાધન પૂરા પાડવા માટે રાષ્ટ્રીય સહકાર યુનિવર્સિટીની સ્થાપના
- બે લાખ નવા પેક્સ, મત્સ્ય ઉદ્યોગ અને ડેરી ક્ષેત્રમાં, પ્રાથમિક સહકારી મંડળીઓની રચનાની પ્રક્રિયા ઝડપી બનાવવામાં આવશે
- ભારતીય બીજ સહકારી મંડળી સાથે 20 હજાર પેક્સને જોડવાનું કામ પૂર્ણ કરવામાં આવશે
- ઓર્ગેનિક ખેતીનો વિસ્તાર વધારવા માટે એક કરોડ ખેડૂતોને સાથે જોડવા પર ભાર
- વિશ્વની સૌથી મોટી અનાજ સંગ્રહ યોજના પાયલોટ પ્રોજેક્ટ દ્વારા પરિવર્તિત થઈને બનશે રાષ્ટ્રવ્યાપી

બીજનો પૂરતો પુરવઠો સુનિશ્ચિત કરવા અને સહયોગ દ્વારા નિકાસ વધારવાની યોજનાઓ આ વર્ષે વેગ પકડશે. વિશ્વની સૌથી મોટી ખાદ્ય સંગ્રહ યોજના 2025 માં દેશવ્યાપી બની શકે છે.

દરેક ગામને સહકાર સાથે જોડવા

4/3/25, 1:50 PM Sahkar Uday - Gujarati

રાષ્ટ્રીય સહકારી યુનિવર્સિટી બિલ ટૂંક સમયમાં સંસદમાં પસાર થશે

“આજે ભારતમાં આઠ લાખ સહકારી મંડળીઓ છે, જેનો અર્થ એ થયો કે વિશ્વની દરેક ચોથી સોસાયટી ભારતમાં છે. સહકારી સંસ્થાઓ ગ્રામીણ ભારતના લગભગ 98 ટકા વિસ્તારને આવરી લે છે. લગભગ 30 કરોડ લોકો, એટલે કે દર પાંચ ભારતીયોમાંથી એક, સહકારી ક્ષેત્ર સાથે સંકળાયેલા છે. ભારત તેના ભવિષ્યના વિકાસમાં સહકારી સંસ્થાઓની ભૂમિકા ખૂબ મોટી જુએ છે.”

- શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી, પ્રધાનમંત્રી

માટે, કેન્દ્રીય સહકાર મંત્રાલયે બે લાખ વધારાની નવી પ્રાથમિક સહકારી મંડળીઓ બનાવવાનો નિર્ણય લીધો છે, જેના પર કામ ઝડપથી ચાલી રહ્યું છે. તે કૃષિ, ડેરી અને મત્સ્ય ઉદ્યોગ ક્ષેત્રોને આવરી લે છે. તેવી જ રીતે, કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહના નેતૃત્વમાં, સહકાર ક્ષેત્ર નવી ઊંચાઈઓ સ્પર્શવા તરફ આગળ વધી રહ્યું છે. પેક્સથી અપેક્સ સુધીની સહકારી સંસ્થાઓ ઓનલાઈન થઈ રહી છે, જેનું બાકીનું કામ આ વર્ષે પૂર્ણ થવાની શક્યતા છે. આનાથી સમગ્ર સહકારી વ્યવસ્થા પારદર્શક અને જવાબદાર બનાવવામાં મદદ મળશે. બધી સહકારી સંસ્થાઓ એકબીજા સાથે જોડાયેલી રહેશે. સહકાર ક્ષેત્રને આત્મનિર્ભર બનાવવા માટે, રાષ્ટ્રીય સહકારી વિકાસ નિગમ (એનસીએડીસી) ની મદદથી પૂરતી મદદ પૂરી પાડવામાં આવી રહી છે, જેના લાભ નીચલા સ્તર સુધી પહોંચશે. કેન્દ્ર સરકારની સહકાર માટેની પહેલથી ખેડૂતો, ગરીબો, મહિલાઓ અને યુવાનોને સીધો ફાયદો થઈ રહ્યો છે.

સહકારી ક્ષેત્રમાં ઝડપી વિકાસને કારણે, માનવ સંસાધનોની માંગ ચારે બાજુથી વધી છે. કર્મચારીઓ, અધિકારીઓ અને ટેકનિકલ કુશળ કામદારોની માંગને પહોંચી વળવા માટે કેન્દ્રીય સહકાર મંત્રાલયે મૂળભૂત તૈયારીઓ કરી છે. આ અંતર્ગત, કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહના નેતૃત્વમાં, મંત્રાલયે કેન્દ્રીય સહકાર યુનિવર્સિટીની સ્થાપના માટેના બિલના મુસદ્દાને અંતિમ સ્વરૂપ આપ્યું છે. આ સંદર્ભમાં પ્રસ્તાવિત બિલ સંસદના આગામી સત્રમાં પસાર થવાની અપેક્ષા છે. કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહ કહે છે કે ‘પ્રસ્તાવિત યુનિવર્સિટી સહકારી ક્ષેત્ર સાથે ગાઢ સંકલનમાં કામ કરશે.’ મંત્રાલય દ્વારા લેવામાં આવેલી વિવિધ પહેલોના સફળ અમલીકરણ માટે સહકારી ક્ષેત્રમાં પ્રશિક્ષિત માનવશક્તિની સ્થિર, પર્યાપ્ત અને ગુણવત્તાયુક્ત આપૂર્તિ સુનિશ્ચિત કરવા માટે, શિક્ષણ અને તાલીમ માટે તેમાં એક વ્યાપક, સકાલત અને પ્રમાણિત માળખું હશે. વ્યાવસાયિક માનવશક્તિની આપૂર્તિ અને હાલના કર્મચારીઓની ક્ષમતા નિર્માણથી સહકારી ક્ષેત્રને અર્થતંત્રના વિવિધ ક્ષેત્રોમાં મોટો યોગદાન આપવામાં મદદ મળશે તેવી અપેક્ષા છે.

સહકારી ક્ષેત્રના ઉદ્દેશ્યને પ્રાપ્ત કરવા માટે, પ્રસ્તાવિત યુનિવર્સિટીની રૂપરેખા તૈયાર કરવામાં આવી છે. આ માટે, કેન્દ્રીય મંત્રાલયો, વિભાગો, રાજ્ય સરકારો, રાષ્ટ્રીય સહકારી મંડળીઓ, ફેડરેશનો, સહકારી શિક્ષણ અને તાલીમ સંસ્થાઓ વગેરે સહિત વિવિધ હિતધારકો સાથે વ્યાપક પરામર્શ પૂર્ણ કરવામાં આવ્યો છે. આ એક એવી યુનિવર્સિટી હશે જે તેના સંચાલન સંબંધિત તમામ ખર્ચ પોતે જ ઉઠાવશે. તે આર્થિક રીતે આત્મનિર્ભર બનનારી પ્રથમ યુનિવર્સિટી બની શકે છે.

રાષ્ટ્રીય સહકાર યુનિવર્સિટીની સ્થાપનાનો ઉદ્દેશ સહકારી ક્ષેત્રમાં ટેકનિકલ અને મેનેજમેન્ટ શિક્ષણ અને

https://online.pubhtml5.com/dhhsc/zrba/ 7/32

સહકાર દ્વારા સમૃદ્ધિ તરફ વધી રહેલા પગલાં

- એનસીઓએલ, બીબીએસએસએલ અને એનસીઈએલ દ્વારા નિકાસને પ્રોત્સાહન આપવાથી ખેડૂતો માટે નવી તકો ખુલશે
- અનાજ સંગ્રહની રાષ્ટ્રવ્યાપી યોજના હેઠળ, પાયલોટ પ્રોજેક્ટમાં ૧૧ રાજ્યોમાં ૧૦,૦૦૦ ટન ક્ષમતાના ૧૧ ગોડાઉન તૈયાર કરવામાં આવ્યા
- એનસીઈએલએ વિશ્વના વિવિધ દેશોમાં 3934 કરોડ રૂપિયા કિંમતના 31 કૃષિ ઉત્પાદનોની નિકાસ કરી
- પેક્સ દ્વારા કૃષિ ઉત્પાદનોને વૈશ્વિક બજારમાં સરળતાથી પ્રવેશ મળશે
- ગ્રામીણ સ્તરે મહિલાઓ અને યુવાનો માટે રોજગારની તકો ઉભી થઈ રહી છે
- ખેડૂતોને ઓછા ખર્ચે લોન મેળવવામાં મળી રહી છે મદદ

“ દેશમાં સહકારી સંસ્થાઓને મજબૂત બનાવવા માટે છેલ્લા ત્રણ વર્ષમાં લગભગ 60 નવી પહેલ કરવામાં આવી છે. છેલ્લા 100 દિવસમાં સરકારે શરૂ કરેલી 10 પહેલ સહકારી ક્ષેત્રના વધુ વિસ્તરણમાં નોંધપાત્ર યોગદાન આપશે.

- શ્રી અમિતભાઈ શાહ

કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી ”

તાલીમ, સહકારી સંશોધન અને વિકાસ માટે કેન્દ્રીય સહકાર મંત્રાલયની જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરવાનો છે. આનાથી સંલગ્ન સહકારી સંસ્થાઓના નેટવર્ક દ્વારા દેશમાં સહકારી ચળવળને મજબૂત બનાવવામાં મદદ મળશે. રાષ્ટ્રીય સહકાર યુનિવર્સિટી બનાવવા માટે સંસદના આગામી સત્રમાં 'ત્રિભુવન' સહકારી યુનિવર્સિટી નામનો બિલ રજૂ કરવામાં આવે તેવી અપેક્ષા છે. યુનિવર્સિટીને રાષ્ટ્રીય મહત્વની સંસ્થા જાહેર કરી શકાય છે. આ સંસ્થાને સહકારી ક્ષેત્રમાં ટેકનોલોજી અને મેનેજમેન્ટ શિક્ષણ અને તાલીમ આપવા માટે દેશનું સૌથી મોટું કેન્દ્ર બનાવવામાં આવશે. ગુજરાતમાં સ્થાપિત સહકાર યુનિવર્સિટીને વૈશ્વિક સ્તરે એક મોડેલ તરીકે જોવામાં આવે છે. અહીં સહકાર યુનિવર્સિટીની સ્થાપના ગ્રામીણ વિસ્તારોના વિકાસ માટે અભ્યાસ માટે એક મોટું પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડશે, જે સહકારી વિકાસને નવી ગતિ આપશે. સરકારે સહકાર દ્વારા ખેડૂતો અને ગ્રામીણ વિસ્તારોના વિકાસ માટે એક રોડમેપ તૈયાર કર્યો છે.

સહકાર એ ગ્રામીણ વિકાસનો મુખ્ય આધાર છે અને તેમાં ગ્રામીણ ભારત અને ખેડૂતોની સમૃદ્ધિ માટે અપાર સંભાવનાઓ રહેલી છે. એટલા માટે જ ભારતમાં સહકારના ઉચ્ચ સ્તરના અભ્યાસ માટે યુનિવર્સિટી ખોલવા માટે ગંભીર પહેલ કરવામાં આવી છે. આ યુનિવર્સિટીની સ્થાપનાથી દેશના સહકારી ક્ષેત્રમાં શિક્ષિત અને પ્રશિક્ષિત માનવ સંસાધનોના અંતરને દૂર કરવામાં મદદ મળશે અને સહકારી ક્ષેત્ર તાલીમ અને ટેકનોલોજીથી સજ્જ પ્રગતિ કરશે. સહકાર યુનિવર્સિટીમાં, ભારતીય વિદ્યાર્થીઓને વિશ્વના સહકારી ક્ષેત્રમાં ચાલી રહેલા નવીનતાઓ અને જ્ઞાન-વિજ્ઞાન વિશે જાણવા અને શીખવાની તક મળશે.

પાયલોટ પ્રોજેક્ટથી આગળ વધીને ખાદ્ય સંગ્રહ યોજના દેશવ્યાપી બનાવવામાં આવશે.

આ નવા વર્ષે વિશ્વની સૌથી મોટી ખાદ્ય સંગ્રહ યોજના એક પાયલોટ પ્રોજેક્ટથી રાષ્ટ્રવ્યાપી પ્રોજેક્ટમાં વિકસી શકે છે. જે ૧૧ રાજ્યોમાં પાયલોટ પ્રોજેક્ટ હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો, ત્યાં લગભગ ૧૦,૦૦૦ ટનની ક્ષમતા ધરાવતા ૧૧ વેરહાઉસ બનાવવામાં આવ્યા છે. આ યોજના હેઠળ, આગામી પાંચ વર્ષમાં દેશમાં કુલ 7 કરોડ ટન અનાજ સંગ્રહ ક્ષમતા વિકસાવવામાં આવશે. આ વેરહાઉસની ઉપયોગિતા, તેમના બાંધકામ અને સંચાલનમાં સ્થાનિક સહકારી સંસ્થાઓની ભાગીદારી મહત્વપૂર્ણ રહી છે. આનાથી ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં સ્થાનિક રોજગારની તકો ઉભી થઈ છે. અનાજનો સલામત અને યોગ્ય સંગ્રહ સરળ બન્યો છે, જેના કારણે લણણી પછી બગડેલા અનાજને સાચવવાનું શક્ય બનશે. આ મુખ્ય યોજનાના અમલીકરણ પર દેખરેખ રાખવા માટે, એક આંતર-મંત્રાલય સમિતિની રચના કરવામાં આવશે.

ભારતીય બીજ સોસાયટીમાં જોડાશે 20 હજાર સહકારી મંડળીઓ

નવા વર્ષમાં દેશની મહત્તમ સહકારી મંડળીઓને ભારતીય બીજ સહકારી મંડળીઓ સાથે જોડવાનું લક્ષ્ય પણ પૂર્ણ થવાની અપેક્ષા છે. આ નવા વર્ષની એક મોટી સિદ્ધિ હોઈ શકે છે. વધતી જતી વસ્તીને ધ્યાનમાં રાખીને, દેશમાં ખાદ્ય સુરક્ષા એક મોટો પડકાર બનશે. આ માટે કૃષિ ક્ષેત્રમાં પાકની ઉત્પાદકતા વધારવા પર ભાર મૂકવો પડશે. નવા વર્ષમાં, આ દિશામાં અગાઉની પહેલ અસરકારક રીતે અમલમાં મૂકવામાં આવશે. મર્યાદિત કુદરતી સંસાધનોમાંથી ઉત્પાદન વધારવા માટે પગલાં લેવા પર વિચારણા કરવામાં આવી રહી છે. કેન્દ્રીય સહકાર મંત્રાલયે દેશના આ પડકારને પહેલાથી જ સમજી લીધો હતો અને ભારતીય બીજ સહકારી સોસાયટી લિમિટેડ (બીબીએસએલ)ની સ્થાપના કરી હતી. તેની રચનાની પ્રક્રિયા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે. પ્રાથમિક સહકારી મંડળીઓથી લઈને ટોચની સંસ્થાઓ તેની સભ્ય બની રહી છે. આનાથી દેશમાં નવા અને સુધારેલા બીજનો પુરવઠો સુનિશ્ચિત થશે. સુધારેલા બીજ પાકની ઉત્પાદકતા વધારવામાં મદદ કરશે. પેક્સ સુધારેલા બીજ તૈયાર કરશે અને તેમના સભ્યોને વાજબી ભાવે વધુ સારા બીજ પૂરા પાડશે. તે બીજના વેચાણથી થતા નફામાં પણ ભાગીદાર બનશે.

એનસીઈએલ વૈશ્વિક બજારમાં પોતાની છાપ છોડશે

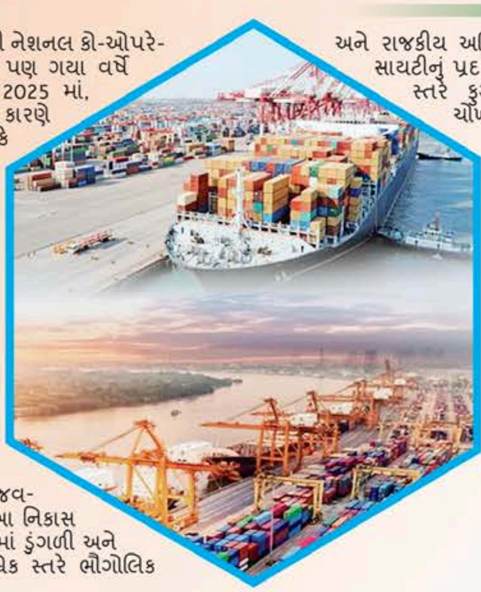

કેન્દ્રીય સહકાર મંત્રાલય હેઠળ નવી રચાયેલી નેશનલ કો-ઓપરેટિવ એક્સપોર્ટ લિમિટેડ (એનસીઈએલ)એ પણ ગયા વર્ષે ખૂબ જ સારું પ્રદર્શન કર્યું છે. નવા વર્ષ 2025 માં, સહકારી ક્ષેત્રમાં નિકાસને વેગ મળશે, જેના કારણે નિકાસના આંકડા નવી ઊંચાઈઓને સ્પર્શી શકે છે. આગામી મહિનાઓમાં એનસીઈએલની નિકાસમાં મોટા સોદા થઈ શકે છે. સહકારી નિકાસ સમિતિને વિવિધ ચીજવસ્તુઓના નિકાસ અંગે ઘણા દેશો તરફથી પૂછપરછ મળી રહી છે. ભારત પાસે તેના બફર સ્ટોકમાં ચોખાનો પૂરતો સ્ટોક છે. આ ઉપરાંત, સહકારી નિકાસ સમિતિ ખુલ્લા બજારમાંથી ચોખા ખરીદશે. સહકારી ક્ષેત્રના કૃષિ ઉત્પાદનોના નિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા માટે, સહકાર મંત્રાલયે મલ્ટી-સ્ટેટ કો-ઓપરેટિવ સોસાયટીઝ (એમએસસીએસ) એક્ટ 2002 હેઠળ રાષ્ટ્રીય સહકારી નિકાસ સોસાયટી લિમિટેડ (એનસીઈએલ) ની રચના કરી છે. એનસીઈએલ.એ વિવિધ દેશોમાં 3934 કરોડ રૂપિયાની 31 કૃષિ ચીજવસ્તુઓની નિકાસ કરી છે. સહકારી ક્ષેત્રની આ નિકાસ સોસાયટીએ કુલ 22 દેશોમાં ચોખા, છ દેશોમાં ડુંગળી અને ઘણા દેશોમાં ખાંડની નિકાસ કરી છે. વૈશ્વિક સ્તરે ભૌગોલિક અને રાજકીય અસ્થિરતા હોવા છતાં, નિકાસ સોસાયટીનું પ્રદર્શન સંતોષકારક રહ્યું છે. સ્થાનિક સ્તરે ફુગાવાને ધ્યાનમાં રાખીને ઘઉં, ચોખા અને ડુંગળી જેવી મુખ્ય ચીજવસ્તુઓની નિકાસ પર પ્રતિબંધો હોવા છતાં, મર્યાદિત તકોનો લાભ લઈને, નિકાસ કામગીરી સારી થઈ છે. એનસીઈએલ બેબી ફૂડ, પ્રોસેસ્ડ ફૂડ, મસાલા, ચા વગેરેની પણ નિકાસ કરે છે. નિકાસ સોસાયટીએ તેના સભ્યોને 20 ટકા ડિવિડન્ડ આપ્યું છે.

સહકારી ચળવળને શિખર પર લઈ જવાનું માધ્યમ બનશે નવી સહકાર નીતિ

- નવી સહકારી નીતિ બનશે સહકાર દ્વારા સમૃદ્ધિનો આધાર
- સહકાર ક્ષેત્ર માટે આગામી 25 વર્ષનો રોડમેપ નક્કી કરશે નવી નીતિ
- સહકાર આધારિત આર્થિક વિકાસ મોડેલને પ્રોત્સાહન મળશે

સહકાર ઉદય ટીમ

નવા વર્ષ 2025 દરમિયાન સહકારી ક્ષેત્ર માટે એક મૂળભૂત માળખું તૈયાર કરવામાં આવશે. આ અંતર્ગત નવી રાષ્ટ્રીય સહકાર નીતિની જાહેરાત કરી શકાય છે. તેની તૈયારીઓને આખરી ઓપ આપી દેવામાં આવ્યો છે. બંધારણના સહકારી સંઘવાદને વધુ મજબૂત બનાવવા માટે કેન્દ્રીય સહકાર મંત્રાલયે સહકારી નીતિનો ડ્રાફ્ટ તૈયાર કર્યો છે. આ માટે રચાયેલી નિષ્ણાત સમિતિની ભલામણોના આધારે તેમાં તમામ પક્ષોના મંતવ્યો સામેલ કરવામાં આવ્યા છે. આ સંદર્ભમાં, કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી અમિતભાઈ શાહ કહે છે કે, "નવી રાષ્ટ્રીય સહકાર નીતિની રચના 'સહકાર દ્વારા સમૃદ્ધિ' ના વિઝનને સાકાર કરવામાં મદદ કરશે. દેશમાં સહકારી ચળવળ મજબૂત થશે. તેમની પહોંચ પાયાના સ્તર સુધી હશે."

નવી સહકાર નીતિ દ્વારા, દેશના તમામ ગામડાઓમાં સહકારનો વિસ્તાર કરવાનો અને લોકોને તેની સાથે જોડવાનો સંકલ્પ પૂર્ણ થશે. નવી રાષ્ટ્રીય સહકાર નીતિની મુસદ્દા સમિતિના અધ્યક્ષ શ્રી સુરેશ પ્રભુએ નીતિના ઉદ્દેશ્યો વિશે જણાવ્યું હતું કે, 'નવી નીતિમાં ભારતના સામાજિક-આર્થિક પરિમાણને બદલવાની ક્ષમતા છે.' આનાથી એકંદર કુલ ઘરેલુ ઉત્પાદન (જીડીપી) માં સહકારી સંસ્થાઓનો હિસ્સો નોંધપાત્ર રીતે વધશે. નવી નીતિનો ઉદ્દેશ્ય કાનૂની અને સંસ્થાકીય માળખા દ્વારા સહકાર આધારિત આર્થિક વિકાસ મોડેલને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે. આ નીતિ આગામી 25 વર્ષ માટે સહકારી ક્ષેત્ર માટે રોડમેપ નક્કી કરશે.' તેમણે કહ્યું કે સહકારી નીતિના ડ્રાફ્ટમાં

સહકારમાં વધશે દરેકની ભાગીદારી

ભારત સરકાર દેશના અર્થતંત્રના લગભગ તમામ ક્ષેત્રોમાં સહકારી સંસ્થાઓનો હિસ્સો વધારવા પર ભાર મૂકી રહી છે. સહકારની વર્તમાન નીતિ વર્ષ 2002 માં ઘડવામાં આવી હતી. છેલ્લા બે દાયકામાં દેશમાં સામાજિક-આર્થિક પરિસ્થિતિમાં મોટા ફેરફારોને કારણે, સહકારી સંસ્થાઓના વિસ્તરણ માટે નવી નીતિની જરૂરિયાત લાંબા સમયથી અનુભવાઈ રહી હતી અને ઘણી સહકારી સંસ્થાઓએ પણ તેના માટે માંગણી ઉઠાવી હતી. પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વ હેઠળ ભારત સરકારે નવી રાષ્ટ્રીય સહકાર નીતિ ઘડવા માટે એક દૂરંદેશી પગલું ભર્યું. બે વર્ષ પહેલા સપ્ટેમ્બર 2022 માં સુરેશ પ્રભુની અધ્યક્ષતામાં 49 સભ્યોની રાષ્ટ્રીય સ્તરની સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી.

ડ્રાફ્ટિંગ કમિટીમાં રાષ્ટ્રીય સહકારી ફેડરેશન અને વિવિધ સહકારી મંડળીઓના પ્રતિનિધિઓ અને નિષ્ણાતોએ હાજરી આપી હતી. તેમાં રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ રૂરલ મેનેજમેન્ટ આણંદ (આઈ.આર.એમ.એ.), ઇફ્કો, એનસીસીએફ, નૈફ્કોર્ડ, નૈફકેબ, કૃભકો, એન.એફ.સી.એસ.એફ., એનસીયુઆઈ, નાફેડ જેવી રાષ્ટ્રીય સહકારી ફેડરેશન અને વિવિધ ક્ષેત્રોમાં સહકારી સંસ્થાઓના પ્રતિનિધિઓ, શિક્ષણવિદો અને નિષ્ણાતોએ પ્રતિનિધિત્વ કર્યું. સમિતિમાં સહકાર ક્ષેત્રના નિષ્ણાતો, રાષ્ટ્રીય-રાજ્ય-જિલ્લા અને પ્રાથમિક સ્તરની સહકારી મંડળીઓના પ્રતિનિધિઓ, રાજ્ય સહકારી સચિવો અને સહકારી મંડળીઓના રજિસ્ટ્રાર, કેન્દ્રીય મંત્રાલયો અને વિભાગોના અધિકારીઓ શામેલ થયા હતા.

સહકાર નીતિનો મુસદ્દો તૈયાર કરવા માટે, રાષ્ટ્રીય સમિતિએ આઠ બેઠકો યોજી હતી અને વિવિધ હિતધારકો સાથે વ્યાપક ચર્ચાઓ કરી હતી. સમિતિને હિસ્સેદારો અને સામાન્ય લોકો તરફથી 500 થી વધુ નીતિ સંબંધિત સૂચનો મળ્યા હતા અને વ્યાપક વિચાર-વિમર્શ પછી, તેમને નવી નીતિમાં યોગ્ય મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે. સમિતિએ તેના ડ્રાફ્ટમાં સહકારી સંસ્થાઓમાં માળખાકીય સુધારા અને શાસન, જીવંત આર્થિક સંસ્થાઓ તરીકે સહકારી સંસ્થાઓ, સહકારી સંસ્થાઓ માટે સમાન તકો, મૂડી અને ભંડોળના સ્રોત, કૌશલ્ય વિકાસ અને તાલીમ, ટકાઉપણું અને યોજનાના અમલીકરણ સહિત વિવિધ ક્ષેત્રો માટે ઘણી મહત્વપૂર્ણ ભલામણો કરી છે.

નવી સહકાર નીતિમાં દેશના સામાજિક-આર્થિક પરિમાણને બદલવાની ક્ષમતા છે.

ડ્રાફ્ટિંગ કમિટીના ચેરમેન શ્રી સુરેશ પ્રભુ કહે છે, "નવી નીતિમાં ભારતના સામાજિક-આર્થિક પરિમાણને બદલવાની ક્ષમતા છે. આનાથી કુલ ઘરેલુ ઉત્પાદન (જીડીપી) માં સહકારી સંસ્થાઓનો હિસ્સો નોંધપાત્ર રીતે વધશે. નવી નીતિનો ઉદ્દેશ્ય કાનૂની અને સંસ્થાકીય માળખા દ્વારા સહકારી-આધારિત આર્થિક વિકાસ મોડેલને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે. આ નીતિ આગામી 25 વર્ષ માટે સહકારી ક્ષેત્રનો રોડમેપ નક્કી કરશે.' સહકારી સંસ્થાઓ સંકળાયેલા લોકોની આવકના વિસ્તરણ અને વિતરણમાં મદદ કરે છે. નવી સહકાર નીતિ ભારતના સામાજિક-આર્થિક પરિમાણને બદલવાની ક્ષમતા ધરાવે છે. આનાથી કુલ જીડીપીમાં સહકારી સંસ્થાઓનો હિસ્સો નોંધપાત્ર રીતે વધશે.

વિકાસ નાણાકીય સંસ્થાઓ, રાષ્ટ્રીય સહકારી યુનિવર્સિટી, શ્રેષ્ઠતા કેન્દ્ર, રાષ્ટ્રીય સહકારી ભરતી બોર્ડ, રાષ્ટ્રીય સહકારી લેખા પરીક્ષા અને લેખા બોર્ડ, રાષ્ટ્રીય નિકાસ બહુરાજ્ય સહકારી સોસાયટીઓ અને રાષ્ટ્રીય સહકાર ન્યાયાધિકરણ જેવી ટોચની સંસ્થાઓનો પ્રસ્તાવ મૂકવામાં આવ્યો છે. દેશમાં સહકારના મિશનને પૂર્ણ કરવામાં આ તમામ સંસ્થાઓની ભૂમિકા ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ રહેશે.

ગામડાઓમાં આર્થિક વિકાસ અને રોજગાર પર છે સરકારનું ધ્યાન

સહકાર ઉદય ટીમ

- પ્રધાનમંત્રીએ રાજસ્થાનને આપી 46,300 કરોડ રૂપિયાના પ્રોજેક્ટની ભેટ
- છેલ્લા 10 વર્ષોમાં, ભારત સરકારે દેશના લોકો માટે સુવિધાઓ વધારવા અને તેમના જીવનમાંથી મુશ્કેલીઓ ઘટાડવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે
- રાજ્યમાં 24 ઉર્જા, માર્ગ, રેલ્વે અને પાણી સંબંધિત પ્રોજેક્ટ્સનું ઉદ્ઘાટન અને શિલાન્યાસ

ભારત સરકાર ગામડાઓની આર્થિક સ્થિતિ સુધારવા માટે સતત પ્રયાસો કરી રહી છે અને ગામડાઓમાં આવક અને રોજગારના દરેક માધ્યમો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી રહી છે. વિકસિત ભારતના નિર્માણ માટે આ જરૂરી છે. સરકારે છેલ્લા 10 વર્ષમાં દેશવાસીઓને સુવિધાઓ પૂરી પાડવા અને તેમની મુશ્કેલીઓ ઘટાડવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે. આ વિચારો પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ તાજેતરમાં રાજસ્થાનના જયપુરમાં વિકાસ કાર્યોનું ઉદ્ઘાટન કરતી વખતે વ્યક્ત કર્યા હતા. રાજ્યના વિકાસને નવી દિશા અને ગતિ આપવા માટે રૂ. ૪૬,૩૦૦ કરોડના વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સની ભેટ આપતી વખતે, શ્રી મોદીએ કહ્યું કે સરકારે આઝાદી પછીના પાંચ-છ દાયકામાં અગાઉની સરકારો કરતાં ૧૦ વર્ષમાં વધુ વિકાસ કાર્યો કર્યા છે. તેમણે કહ્યું કે આ પ્રોજેક્ટ્સ રાજસ્થાનમાં પાણી ક્ષેત્રની મુશ્કેલીઓનો યોગ્ય ઉકેલ લાવશે અને રાજસ્થાનને ભારતના શ્રેષ્ઠ કનેક્ટેડ રાજ્યોમાંનું એક બનાવશે. આનાથી પરિવહન વ્યવસ્થા સરળ બનશે અને રાજ્યની ઊર્જા જરૂરિયાતો પૂરી કરવામાં મદદ મળશે. આ વિકાસ કાર્યો રાજ્યમાં અસંખ્ય રોજગારીની તકો ઉભી કરશે, પ્રવાસન ક્ષેત્રને મજબૂત બનાવશે અને રાજસ્થાનના ખેડૂતો, મહિલાઓ અને યુવાનોને લાભ આપશે. શ્રી મોદીએ કહ્યું કે સરકાર રાજસ્થાનને રોડ, રેલ અને હવાઈ મુસાફરીની દ્રષ્ટિએ સૌથી વધુ જોડાયેલ રાજ્ય બનાવવા માટે પ્રતિબદ્ધ છે. આધુનિક વિકાસ અને માળખાગત પ્રોજેક્ટ્સ ભારતના વિકાસને વેગ આપશે અને લોકોના જીવનની ગુણવત્તામાં સુધારો કરશે.

રાજ્યમાં જાલોર, બાડમેર, ચુરૂ, ઝુંઝુનુ, જોધપુર, નાગૌર અને હનુમાનગઢ જેવા જિલ્લાઓને નર્મદાનું પાણી મળવા પર ખુશી વ્યક્ત કરતા શ્રી મોદીએ કહ્યું કે નદીઓને જોડવાની યોજના ભૂતપૂર્વ પ્રધાનમંત્રી શ્રી અટલબિહારી વાજપેયીની આકાંક્ષાઓ અનુસાર અમલમાં મૂકવામાં આવી રહી છે. આ યોજના લાવીને, દેશના ઘણા વિસ્તારોને પાણીની કટોકટીમાંથી રાહત મળી છે. શ્રી મોદીએ કહ્યું કે તેમનો સંકલ્પ છે કે રાજસ્થાન પાણીની અછતથી સંપૂર્ણપણે મુક્ત થાય અને વિકાસ માટે પૂરતું પાણી મળે. તેમણે વિશ્વાસ વ્યક્ત કર્યો કે ટૂંક સમયમાં રાજસ્થાનમાં 100 ટકા ઘરોમાં નળનું પાણી ઉપલબ્ધ થશે. મધ્યપ્રદેશ અને રાજસ્થાન વચ્ચે તાજેતરમાં થયેલા કરારના ફાયદાઓનો ઉલ્લેખ કરતા શ્રી મોદીએ કહ્યું કે પાર્વતી-કાલીસિંધ-ચંબલ લિંક પ્રોજેક્ટ રાજ્યના 21 જિલ્લાઓને સિંચાઈ અને પીવાનું પાણી પૂરું પાડશે, જે રાજસ્થાન અને મધ્યપ્રદેશના વિકાસને વેગ આપશે. આ અંતર્ગત, ચંબલ નદી અને તેની ઉપનદીઓ - પાર્વતી, કાલીસિંધ, કુનો, બનાસ, રૂપારેલ, ગંભીરી અને મેજ નદીઓ એકબીજા સાથે જોડાયેલી હશે. શ્રી મોદીએ કહ્યું કે ઇસરડા લિંક પ્રોજેક્ટનો શિલાન્યાસ કરવામાં આવ્યો અને તાજેવાલાથી શેખાવટી સુધી પાણી લાવવા માટે એક કરાર પર પણ હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા. હરિયાણા અને રાજસ્થાન બંને રાજ્યોને આનો ફાયદો થશે. રાજસ્થાન સરકારની ખેડૂતોને દિવસ દરમિયાન વીજળી પૂરી

પાડવાની યોજના તેમને રાતભર સિંચાઈ કરવાની મજબૂરીમાંથી મુક્ત કરવા તરફ એક મહત્વપૂર્ણ પગલું છે. પાણી સંરક્ષણ પર ભાર મૂકતા પ્રધાનમંત્રી શ્રી મોદીએ કહ્યું કે પાણીના દરેક ટીપાનો અસરકારક રીતે ઉપયોગ કરવાની જવાબદારી સરકાર અને સમાજ બંનેની છે. લોકોને સૂક્ષ્મ સિંચાઈ, ટપક સિંચાઈ અને અમૃત સરોવરોની જાળવણીમાં જોડાવા અને પાણી વ્યવસ્થાપન અંગે જાગૃતિ લાવવા વિનંતી કરતા, તેમણે ખેડૂતોને કુદરતી ખેતી તરફ આગળ વધવા માટે પણ પ્રોત્સાહિત કર્યા.

ગરીબો, મહિલાઓ અને આદિવાસીઓના વિકાસ માટે મોટા નિર્ણયો લેવામાં આવી રહ્યા છે.

વિકાસના પાયાને મજબૂત કરવા અને સુશાસનના વારસાને મજબૂત કરવા માટે છેલ્લા એક વર્ષમાં રાજ્ય સરકારના પ્રયાસો પર સંતોષ વ્યક્ત કરતા શ્રી મોદીએ કહ્યું કે સરકારે ગરીબ પરિવારો, મહિલાઓ, મજૂરો, વિશ્વકર્મા, વિચરતી જાતિઓ અને અન્ય લોકોના વિકાસ માટે મહત્વપૂર્ણ નિર્ણયો લીધા છે. આ યોજનાઓથી હજારો રોજગારીની તકો પણ ઉભી થઈ છે. રાજ્યમાં નોકરીઓ માટે નિમણૂકો સંપૂર્ણ પારદર્શિતા સાથે પરીક્ષાઓ યોજીને કરવામાં આવી રહી છે. તેમણે કહ્યું કે કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારો પ્રતિબદ્ધતા સાથે માળખાગત પ્રોજેક્ટ્સનો ઝડપથી અમલ કરી રહી છે.

રાજ્યમાં સૌર ઉર્જા ક્ષેત્રમાં અપાર શક્યતાઓ

રાજસ્થાનમાં સૌર ઉર્જાની વિશાળ સંભાવના છે અને તે આ ક્ષેત્રમાં અગ્રણી રાજ્ય બની શકે છે. પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેંદ્રભાઈ મોદીએ કહ્યું, 'સરકારે સૌર ઉર્જાને વીજળીના બિલને શૂન્ય સુધી ઘટાડવાનું સાધન બનાવ્યું છે. કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સંચાલિત પીએમ સૂર્ય ઘર મફત વીજળી યોજના માટે ૧.૪ કરોડથી વધુ પરિવારોએ નોંધણી કરાવી હતી અને લગભગ સાત લાખ ઘરોમાં સૌર પેનલ સિસ્ટમ સ્થાપિત થઈ ચૂકી છે. તેમણે કહ્યું કે રાજસ્થાનમાં 20,000 થી વધુ પરિવારો આ પહેલમાં સામેલ છે. પીએમ કુસુમ યોજના હેઠળ, રાજસ્થાન સરકાર આગામી સમયમાં સેંકડો નવા સૌર પ્લાન્ટ સ્થાપિત કરવાની યોજના બનાવી રહી છે. શ્રી મોદીએ આ વાત પર ભાર મૂક્યો હતો કે જ્યારે દરેક પરિવાર અને ખેડૂત ઉર્જા ઉત્પાદક બનશે, ત્યારે તે વીજળીમાંથી આવક ઉત્પન્ન કરશે અને દરેક ઘરની આવકમાં વધારો કરશે.

મહિલા સશક્તિકરણ ગ્રામીણ ભારતમાં પરિવર્તન લાવી રહ્યું છે

પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેંદ્રભાઈ મોદીએ 21મી સદીના ભારત માટે મહિલા સશક્તિકરણ પર ભાર મૂક્યો. તેમણે કહ્યું કે સરકાર હવે સ્વ-સહાય જૂથોની ત્રણ કરોડ મહિલાઓને 'લખપતિ દીદી' બનાવવા માટે કામ કરી રહી છે. આમાંથી, ૧.૨૫ કરોડથી વધુ મહિલાઓએ આ દરજ્જો પ્રાપ્ત કરી લીધો છે અને વાર્ષિક ૧ લાખ રૂપિયાથી વધુ કમાણી કરી રહી છે. તેમણે કહ્યું કે છેલ્લા 10 વર્ષમાં, દેશભરમાં 10 કરોડ મહિલાઓ, જેમાં રાજસ્થાનની લાખો મહિલાઓનો સમાવેશ થાય છે, આ મહિલાઓ સ્વ-સહાય જૂથોમાં જોડાઈ છે. આ જૂથોને બેંકો સાથે જોડવાની સાથે, ભારત સરકારે નાણાકીય સહાય રૂ. 10 લાખથી વધારીને રૂ. 20 લાખ કરી છે અને લગભગ રૂ. 8 લાખ કરોડની નાણાકીય સહાય આપીને તેમને મજબૂત બનાવ્યા છે. સરકારે મહિલા સ્વ-સહાય જૂથો દ્વારા બનાવવામાં આવતા ઉત્પાદનો માટે તાલીમ અને નવા બજારોની પણ વ્યવસ્થા કરી છે. આ સાથે, ગ્રામીણ મહિલાઓ પણ અર્થતંત્રમાં એક મહત્વપૂર્ણ શક્તિ તરીકે ઉભરી આવી છે. મહિલા સશક્તિકરણ માટેની નવી યોજનાઓનો ઉલ્લેખ કરતા પ્રધાનમંત્રી શ્રી મોદીએ કહ્યું કે 'નમો ડ્રોન દીદી' યોજના હેઠળ હજારો મહિલાઓને ડ્રોન પાઇલટ તરીકે તાલીમ આપવામાં આવી રહી છે. હજારો જૂથોને પહેલાથી જ ડ્રોન મળી ચૂક્યા છે અને મહિલાઓ ખેતી અને આવક મેળવવા માટે તેનો ઉપયોગ કરી રહી છે. મહિલાઓ માટે તાજેતરમાં શરૂ કરાયેલી 'બીમા સખી યોજના'નો ઉલ્લેખ કરતા શ્રી મોદીએ કહ્યું કે આ યોજના હેઠળ, ગામડાઓમાં મહિલાઓ અને દીકરીઓને વીમા કાર્યમાં સામેલ કરવામાં આવશે અને તેમને તાલીમ આપવામાં આવશે. આ યોજના તેમને આવકની સાથે રાષ્ટ્રની સેવા કરવાની બીજી તક પૂરી પાડશે. દેશના ખૂણે ખૂણે બેંકિંગ સેવાઓનો વિસ્તાર કરવા, ખાતા ખોલવા અને લોકોને ધિરાણ સુવિધાઓ સાથે જોડવામાં બેંક સખીઓની સિદ્ધિઓ પર પ્રકાશ પાડતા પ્રધાનમંત્રીએ કહ્યું કે વીમા સખીઓ હવે ભારતના દરેક પરિવારને વીમા સેવાઓ સાથે જોડવામાં મદદ કરશે.

ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે એનસીઓએલની સમીક્ષા બેઠકમાં વાત કરી

દેશના તમામ પેક્સ ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનો અને બીજના વેચાણ કેન્દ્રો બનશે.

સહકાર ઉદય ટીમ

➲ ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે રાષ્ટ્રવ્યાપી અભિયાન શરૂ કરવામાં આવશે.

➲ ઉત્તરાખંડના ખેડૂતોને એનસીઓએલ દ્વારા ખરીદેલા ડાંગરમાંથી 10 થી 15 ટકા વધુ નફો મળ્યો.

નવું વર્ષ એનસીઓએલ માટે નવી ભેટો લઈને આવ્યું છે. તેની પ્રાથમિકતાને ધ્યાનમાં રાખીને, વર્ષના પહેલા જ દિવસે, કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે નેશનલ કો-ઓપરેટિવ ઓર્ગેનિક્સ લિમિટેડ (એનસીઓએલ) ના વિકાસ કાર્યોની સમીક્ષા બેઠક આયોજિત કરી હતી જેમાં નવા વર્ષમાં તેની પ્રવૃત્તિઓ સફળતાપૂર્વક ચલાવવા માટે વિચારણા કરવામાં આવી હતી. દરમિયાન, એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે દેશમાં ચલાવવામાં આવી રહેલા ઓર્ગેનિક મિશન સાથે તમામ પ્રાથમિક કૃષિ ધિરાણ સોસાયટીઓ (પેક્સ) ને જોડીને ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે રાષ્ટ્રવ્યાપી અભિયાન શરૂ કરવામાં આવશે. નેશનલ કો-ઓપરેટિવ ઓર્ગેનિક લિમિટેડ (એનસીઓએલ) ની સમીક્ષા બેઠકમાં, કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનોના સ્ત્રોત અને ઉત્પાદનોની શુદ્ધતા પર ધ્યાન આપવાની જરૂરિયાત પર ભાર મૂક્યો. તેમણે કહ્યું કે એનસીઓએલ.એ તેને પ્રાથમિકતાના ધોરણે આગળ વધારવું જોઈએ. જો ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનોનું સારું માર્કેટિંગ અને વાજબી ભાવ મળશે તો જ ખેડૂતો ઓર્ગેનિક ખેતી તરફ પ્રેરિત થશે. એનસીઓએલ.એ ઉત્તરાખંડના ખેડૂતો પાસેથી ઓર્ગેનિક પેદાશો ખરીદવામાં પહેલ કરી, જેનાથી ઉત્તરાખંડના ખેડૂતોને ડાંગરના વેચાણ પર 10 થી 15 ટકા વધારાનો નફો મેળવવામાં મદદ મળી. સમીક્ષા બેઠકમાં, કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે તમામ પેક્સને ખેડૂતોને ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનો અને બીજ વેચવા માટે વેચાણ કેન્દ્રો તરીકે કાર્ય કરવાની સલાહ આપી.

સમીક્ષા બેઠક દરમિયાન, શ્રી અમિતભાઈ શાહે પેક્સને ઓર્ગેનિક મિશનને પ્રોત્સાહન આપવા માટે દેશભરમાં એક ઝુંબેશ ચલાવવા અપીલ કરી અને કહ્યું કે ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન અને ઉત્પાદનોની ગુણવત્તાને પ્રાથમિકતા આપવી જોઈએ. આનાથી લોકોમાં ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનો પ્રત્યે વિશ્વાસ વધશે. એનસીઓએલ.એ તેના 'ભારત ઓર્ગેનિક્સ' બ્રાન્ડ હેઠળ ખેડૂતોથી ગ્રાહકો સુધી અધિકૃત ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનોની મજબૂત સપ્લાય ચેઇન બનાવવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું જોઈએ.

શુદ્ધ પ્રમાણિત કાર્બનિક ઉત્પાદનો બજારમાં ગ્રાહકો માટે સુલભ બનાવવાની જરૂર છે. આના માટે એનસીઓએલને 'ભારત ઓર્ગેનિક્સ' ઉત્પાદનના દરેક બેચનું ફરજિયાત પરીક્ષણ સુનિશ્ચિત કરવાની જરૂર છે. આ ધ્યેય હાંસલ કરવા માટે, અમૂલ ડેરીઓ અને એનડીડીબી સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા ખેડૂતોને પણ ઓર્ગેનિક ખેતી માટે પ્રોત્સાહિત કરવા જોઈએ.

શ્રી અમિતભાઈ શાહે સમીક્ષા બેઠકમાં જણાવ્યું હતું કે ખેડૂતોને તેમના ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનો માટે વાજબી ભાવ મળવો જોઈએ, જેથી તેઓ ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે પ્રેરિત થઈ શકે. એનસીઓએલ અને સહકાર મંત્રાલયને કહેવામાં આવ્યું હતું કે ભારત ઓર્ગેનિક્સ પર અમૂલ સાથે એક બેઠક યોજવી જોઈએ અને ઓર્ગેનિક લોટ અને ઓર્ગેનિક તુવેર દાળના ભાવ એવી રીતે નક્કી કરવા જોઈએ કે ખેડૂતોને સંપૂર્ણ લાભ મળે અને તેઓ ઓર્ગેનિક ખેતી તરફ વધુને વધુ પ્રોત્સાહિત થાય. જો ખેડૂતોને એક વાર વધુ ભાવ મળવા લાગશે, તો ચોક્કસપણે ખેડૂતો ધીમે ધીમે ઓર્ગેનિક ખેતી તરફ પ્રોત્સાહિત થશે.

> "સહકાર દ્વારા, દેશભરના દરેક જિલ્લા અને ગામમાં સહકારી મંડળીઓને પુનર્જીવિત કરીને, તેમના કાયદાઓ અને સંસ્કૃતિને સમય અનુસાર આધુનિક બનાવવામાં આવી રહી છે. આનાથી રોજગારની નવી તકો ઉભી કરવામાં મદદ મળશે.
>
> - શ્રી અમિતભાઈ શાહ
>
> કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી"

ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનોના સારા માર્કેટિંગ દ્વારા જ લોકો તેનાથી વાકેફ થશે, જેનાથી તેની માંગ વધશે. સ્થાનિક બજારમાં આવા ઉત્પાદનોની માંગ અનેક ગણી વધવાની શક્યતા છે, જેનો ફાયદો ખેડૂતોને થઈ શકે છે. તહેવારોની મોસમ દરમિયાન ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનોના ઉપયોગને વધુ પ્રોત્સાહન આપવા પર ભાર મૂકી શકાય છે. નાના એકમ પેક્સ સહિત દેશની તમામ સહકારી સંસ્થાઓને વેચાણ કેન્દ્રો તરીકે વિકસાવવા જોઈએ જેમાં કાર્બનિક કૃષિ ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન અને વેચાણના સ્થળ સંબંધિત તમામ માહિતી હોવી જોઈએ. એનસીઓએલ, એનસીઈએલ અને બીબીએસએસએલ જેવી રાષ્ટ્રીય સહકારી સંસ્થાઓએ પણ આમાં જોડાવું પડશે. કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે જણાવ્યું હતું કે બે લાખ સહકારી મંડળીઓમાંથી દરેકમાં ઓછામાં ઓછો એક એવો યુવાન ખેડૂત હોવો જોઈએ જે ભવિષ્યમાં સ્થાનિક સહકારી માળખાને મજબૂત બનાવવામાં ઉત્પ્રેરક તરીકે કાર્ય કરી શકે.

પેક્સ સભ્યો તેમજ ખેડૂતોને યોગ્ય તાલીમ આપવા પર ભાર મૂકવો જોઈએ. નાબાર્ડે, સહકાર મંત્રાલય સાથે મળીને, નવા પેક્સમાં એવી પદ્ધતિ ઘડવી જોઈએ કે જેથી દરેક ખેડૂતને તેની ક્ષમતા મુજબ લોન ઉપલબ્ધ કરાવી શકાય.

પરંપરાગત રીતે 70 ટકાથી વધુ ઓર્ગેનિક ઉત્પાદન કરે છે ત્રિપુરા

સહકાર ઉદય ટીમ

દેશના દરેક પરિવાર અને વ્યક્તિ સુધી સમૃદ્ધિ, સુખ, શિક્ષણ અને આરોગ્ય સુવિધાઓ પહોંચવી જોઈએ. આ હાંસલ કરવાનો સહકાર સિવાય બીજો કોઈ માર્ગ નથી. પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વ હેઠળ સરકારે બનાવેલા સહકાર મંત્રાલય-નો ઉદ્દેશ 'સહકાર દ્વારા સમૃદ્ધિ' છે. આ વિચારો કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે તાજેતરમાં ઉત્તર-પૂર્વ ભારતીય રાજ્ય ત્રિપુરામાં સહકારી ક્ષેત્રને મજબૂત બનાવવા માટે વિવિધ પહેલોના લોન્ચિંગ પ્રસંગે વ્યક્ત કર્યા હતા. તેમણે કહ્યું કે શ્રી મોદીના નેતૃત્વમાં, ત્રિપુરા તેમજ સમગ્ર દેશના તમામ ખેડૂતો અને ગરીબ લોકોના કલ્યાણ માટે સહકાર પર ભાર મૂકવામાં આવી રહ્યો છે. અમે નાબાર્ડ દ્વારા 'મોબાઇલ ગ્રામીણ માર્ટ' શરૂ કર્યું છે, જે રાજ્યના પાંચ જિલ્લાઓમાં લોકોને સસ્તા ભાવે કઠોળ, ચોખા અને ઘઉંનો લોટ પૂરો પાડશે. ત્રિપુરા રાજ્ય સહકારી બેંકની 50 પ્રાથમિક સહકારી મંડળીઓ પાસે માઇક્રો એટીએમ છે. ધલાઈ જિલ્લામાં સહકારી પેટ્રોલ પંપ અને ગ્રાહક ભંડારના ઉદ્ઘાટન સાથે રાજ્યમાં સહકારી સંસ્થાઓ વધુ મજબૂત બની છે.

ત્રિપુરા રાજ્ય સહકારી સંઘના સ્માર્ટ તાલીમ કેન્દ્ર, રાષ્ટ્રીય સહકારી ગ્રાહક ફેડરેશન ઓફ ઈન્ડિયા લિમિટેડ (એનસીસીએલ) દ્વારા 500 ખેડૂતોને બીજની મીની કીટ પ્રાપ્ત થઈ અને રાષ્ટ્રીય સહકારી ઓર્ગેનિક્સ લિમિટેડ (એનસીઓએલ) અને ત્રિપુરા રાજ્ય ઓર્ગેનિક ખેતી વિકાસ એજન્સી વચ્ચે કરાર પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા. આવી આઠ પહેલોએ રાજ્યમાં સહકા-રને ગતિ આપી છે. શ્રી શાહે જણાવ્યું હતું કે હાલમાં ત્રિપુરામાં 3138 વિવિધ પ્રકારની સહકારી સંસ્થાઓ છે જેમાં ડેરી, મત્સ્ય ઉદ્યોગ, ગ્રાહક સહકારી મંડળીઓ, પશુધન અને મરઘાં સહકારી મંડળીઓ વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.

> દેશમાં આઠ લાખથી વધુ સહકારી સંસ્થાઓ છે જેના દ્વારા 35 કરોડથી વધુ લોકો સહકારી સંસ્થાઓ સાથે જોડાયેલા છે. અમુલ, ઇફકો, કૃભકો અને નાફેડ જેવી સહકારી સંસ્થાઓએ લોકોને સહકારી સંસ્થાઓ સાથે જોડ્યા છે. આનું પરિણામ એ આવ્યું છે કે હાલમાં દેશમાં બેંકિંગ, કૃષિ ધિરાણ, તબીબી સહાય અને ખાતર વિતરણ સહિત લગભગ તમામ ક્ષેત્રોમાં સહકાર અસ્તિત્વમાં છે.
>
> \- શ્રી અમિતભાઈ શાહ
>
> કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી

સહકારની 41 પહલોને લાગુ કરવામાં ત્રિપુરા આગળ વધ્યો છે. ભારત સરકારે ખેડૂતોને સારી ગુણવત્તાવા-ળા બીજ પૂરા પાડવા, તેમના ઓર્ગે-નિક ઉત્પાદનનું માર્કેટિંગ કરવા અને તેને વૈશ્વિક બજારમાં લઈ જવા માટે એનસીઓએલ, એનસીઈએલ અને બીબીએસએસએલ નામની ત્રણ રા-ષ્ટ્રીય સ્તરની બહુહેતુક સહકારી મંડ-ળીઓની રચના કરી છે. ત્રિપુરાની 35 થી વધુ સહકારી સંસ્થાઓએ આ સમિતિઓના સભ્યપદ માટે અરજી કરી છે.

ત્રિપુરા પરંપરાગત રીતે ૭૦ ટકાથી વધુ ઓર્ગેનિક ઉત્પાદનોનું ઉત્પાદન કરતું રાજ્ય છે. શ્રી શાહે ત્રિપુરાના ખેડૂતોને સહકારી સંસ્થાઓ દ્વારા એનસીઓએલ સાથે હાથ મિલાવવા હાકલ કરી જેથી તેમની જમીન અને ઉત્પાદન પ્રમાણિત થઈ શકે. શ્રી શાહે જણાવ્યું હતું કે બે-ત્રણ વર્ષમાં, એનસીઓએલ ખેડૂતોને તેમના ઉત્પાદન માટે ઓછામાં ઓછા 30 ટકા વધુ ભાવ આપશે. ઓર્ગેનિક ખેતી એ ઘણી સમસ્યાઓનો ઉકેલ છે, તે ખેડૂતની સમૃદ્ધિમાં વધારો કરે છે અને ભૂગર્ભજળનું સ્તર ઊંચું રાખે છે. તે આપણી જમીનને પણ વધારે છે અને તેનું રક્ષણ કરે છે.

બ્રુ રિયાંગ સમુદાયના જીવનધોરણને સુધારવા માટે ખાસ પહેલ કરી રહી છે ભારત સરકાર

સહકાર ઉદય ટીમ

ત્રિપુરા આજે પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેંદ્રભાઈ મોદી દ્વારા બતાવેલા વિકાસના માર્ગ પર શાંતિપૂર્ણ રીતે આગળ વધી રહ્યું છે. અહીં હિંસાનો અંત આવ્યો છે અને બળવાખોર જૂથો સાથે ત્રણ કરારો અને બ્રુ રિયાંગ કરાર પર હસ્તાક્ષર કરીને, કેન્દ્ર સરકારે રાજ્યમાં શાંતિ અને વિકાસનો માર્ગ મોકળો કર્યો છે. આ કરારોના આધારે 40 હજાર લોકોને વસાવવા માટે સહકારી સંસ્થાઓ સાથે આવાસ, શિક્ષણ, આરોગ્ય, શુદ્ધ પીવાનું પાણી, શૌચાલય, વીજળી અને રોજગારની વ્યવસ્થા સાથે મહિલાઓ માટે કો-ઑપરેટિવ વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે. રાજ્યમાં તાજેતરમાં થયેલા વિકાસ કાર્યોના શિલાન્યાસ સમારોહ દરમિયાન કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે આ વિચારો વ્યક્ત કર્યા હતા. શ્રી શાહે ત્રિપુરાના ધલાઈમાં 668 કરોડ રૂપિયાથી વધુના વિકાસ કાર્યોનો શુભારંભ કરાવ્યો. ભારત સરકારે રાજ્યમાં માળખાગત સુવિધાઓના નિર્માણ માટે રૂ. ૧૨૦ કરોડ મંજૂર કર્યા છે. શ્રી શાહે અગરતલામાં સેન્ટ્રલ ઇન્ટેલિજન્સ ટ્રેનિંગ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ (સીડીટીઆઈ)નો શિલાન્યાસ કર્યો, જે ઉત્તર-પૂર્વ ભારતમાં આંતરિક અને રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા મુદ્દાઓ પર ઉચ્ચ કક્ષાની તાલીમ અને સંશોધન સુવિધાઓ પૂરી પાડશે. સંસ્થામાં એક સમર્પિત શૈક્ષણિક સંશોધન કેન્દ્ર પણ કાર્યરત કરવામાં આવશે, જે આતંકવાદ વિરોધી પગલાં, સરહદ વ્યવસ્થાપન, માનવ તસ્કરી, ડ્રગ હેરફેર, ગેરકાયદેસર સ્થળાંતર અને શસ્ત્રોની દાણચોરી જેવા મુખ્ય સુરક્ષા પડકારોનો અભ્યાસ કરવા માટે શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ સાથે મળીને કામ કરશે.

બ્રુ સમુદાયને મળવા માટે તેમના ઘરઆંગણે પહોંચ્યા શ્રી અમિતભાઈ શાહ

શ્રી અમિતભાઈ શાહે ધલાઈમાં હાદુકલાઉ પારા બ્રુ સેટલમેન્ટ કોલોની (બ્રુહા પારા) ખાતે બ્રુ સમુદાયના લોકો સાથે વાતચીત કરી અને તેમના ઘરોની મુલાકાત લીધી. તેમણે કહ્યું કે પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેંદ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વમાં કેન્દ્ર સરકારે 38 હજાર બ્રુ રિયાંગ લોકોને વસાવ્યા છે. બ્રુ રિયાંગ ભાઈઓ અને બહેનો, જેઓ લગભગ 25 વર્ષથી ખૂબ જ ગરીબ પરિસ્થિતિમાં જીવી રહ્યા હતા, તેમને રહેવા માટે મૂળભૂત સુવિધાઓ મળી રહી ન હતી.

મોદી સરકારે બ્રુ રિયાંગ લોકોના દુ:ખને જોયું, સમજ્યું અને દૂર કર્યું. સરકારે બધા બ્રુ રિયાંગ લોકોને ભારતના અન્ય નાગરિકોની જેમ બધા અધિકારો આપ્યા. પ્રધાનમંત્રીએ ૧૯૯૮ થી દયનીય જીવન જીવી રહેલા બ્રુ રિયાંગ ભાઈઓ અને બહેનો માટે માત્ર એક યોજના જ બનાવી નહીં, પરંતુ ૯૦૦ કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે ૧૧ ગામડાઓ પણ વસાવ્યા. આ ગામોમાં વીજળી, રસ્તા, પીવાનું પાણી, કનેક્ટિવિટી, સૌર સ્ટ્રીટ લાઇટ, સસ્તા અનાજની દુકાનો, આંગણવાડી શાળાઓ અને આરોગ્ય કેન્દ્રો ઉપલબ્ધ છે. સરકારે બ્રુ રિયાંગ સમુદાયના આ લોકોને ભારતના અન્ય નાગરિકોની જેમ તમામ અધિકારો આપ્યા છે. આ લોકોના નામ મતદાર યાદીમાં સામેલ કરવામાં આવ્યા છે અને તેમના રેશનકાર્ડ અને આરોગ્ય કાર્ડ પણ બનાવવામાં આવ્યા છે. આ લોકોની આર્થિક સમૃદ્ધિ માટે સરકારે સહકારી સંસ્થાઓ બનાવીને રોજગાર આપવાની વ્યવસ્થા પણ કરી છે. હવે આ લોકો ૧૨૦૦ ચોરસ ફૂટના પ્લોટના માલિક છે અને તેમના ઘરો સરકારની મદદથી બનાવવામાં આવ્યા છે. સરકાર આ લોકોને 24 મહિના માટે માસિક 5000 રૂપિયાની સહાય પણ આપી રહી છે.

4/3/25, 1:50 PM Sahkar Uday - Gujarati

દેશ વિકસિત ભારતના સંકલ્પને પ્રાપ્ત કરવામાં રોકાયેલ છે: પ્રધાનમંત્રી

જમ્મુ અને કાશ્મીર, તેલંગાણા અને ઓડિશામાં રેલવે પ્રોજેક્ટ્સને વેગ મળ્યો છે: પ્રધાનમંત્રી

સહકાર ઉદય ટીમ

ભારત રેલવે લાઇનોના ૧૦૦ ટકા વિદ્યુતિકરણની નજીક પહોંચી ગયું છે. રેલ્વેનો સતત વિસ્તરણ થઈ રહ્યું છે. સરકાર ચાર પરિમાણો પર ભારતમાં રેલવેના વિકાસને આગળ ધપાવી રહી છે. આ અંતર્ગત, સરકાર રેલ્વેની માળખાગત સુવિધાઓના આધુનિકીકરણ, રેલ મુસાફરોને આધુનિક સુવિધાઓ પૂરી પાડવા, દેશના દરેક ખૂણામાં રેલ કનેક્ટિવિટી વધારવા, રોજગાર સર્જન અને રેલ્વે દ્વારા ઉદ્યોગોને મદદ કરવા જેવી પહેલો પર ખાસ ભાર મૂકે છે. પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ જમ્મુ રેલ્વે ડિવિઝનના ઉદ્ઘાટન સહિત વિવિધ રેલ્વે પ્રોજેક્ટ્સનો શુભારંભ કરાવતી વખતે આ વિચારો વ્યક્ત કર્યા હતા. તેમણે પૂર્વ તટ રેલ્વેના રાયગઢ રેલ્વે ડિવિઝન બિલ્ડિંગનો શિલાન્યાસ કર્યો અને તેલંગાણામાં ચારલાપલ્લી નવા ટર્મિનલ સ્ટેશનનું વીડિયો દ્વારા ઉદ્ઘાટન પણ કર્યું. શ્રી મોદીએ કહ્યું કે જમ્મુ અને કાશ્મીર, ઓડિશા અને તેલંગાણામાં શરૂ કરાયેલા રેલ્વે પ્રોજેક્ટ્સ દેશના ઉત્તર, પૂર્વ અને દક્ષિણ પ્રદેશોને આધુનિક પરિવહન જોડાણ પૂરું પાડવામાં એક મોટી સિદ્ધિ છે. પઠાણકોટથી જોગીન્દર નગર સુધી 742.1 કિલોમીટર લાંબા જમ્મુ રેલ્વે ડિવિઝનની સ્થાપનાથી જમ્મુ અને કાશ્મીર અને આસપાસના વિસ્તારોને ઘણો ફાયદો થશે. આનાથી લોકોની લાંબા સમયથી રાહ જોવાતી આકાંક્ષા પૂર્ણ થશે અને દેશના અન્ય ભાગો સાથે આ ઉત્તરીય ક્ષેત્રની રેલ કનેક્ટિવિટીમાં સુધારો થશે. આનાથી ખીણ વિસ્તારમાં રોજગારની નવી તકો ચોક્કસપણે ઉભી થશે, માળખાગત સુવિધાઓનો વિકાસ થશે, પર્યટનને વેગ મળશે અને પ્રદેશનો એકંદર સામાજિક-આર્થિક વિકાસ સુનિશ્ચિત થશે.

▸▸ વિકાસ પરિયોજનાઓથી પ્રવાસનને વેગ આપશે, સામાજિક-આર્થિક વિકાસને ગતિ મળશે

▸▸ ,મેડ ઇન ઇન્ડિયાને આગળ વધારવા સાથે રેલ્વેમાં પરિવર્તનશીલ સુધારા કરવામાં આવી રહ્યા છે.

દેશમાં પરિવહન જોડાણમાં ઝડપી પ્રગતિનો ઉલ્લેખ કરતા, પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેંદ્રભાઈ મોદીએ કહ્યું કે 2025 ની શરૂઆત સુધીમાં, ભારત તેના મેટ્રો રેલ નેટવર્કને 1000 કિમીથી વધુ સુધી વધારી દેવામાં આવશે. તેના વિકાસની ગતિ વધુ ઝડપી બનાવવામાં આવી રહી છે. દિલ્હી-એનસીઆરમાં દિલ્હી મેટ્રો પ્રોજેક્ટ્સના લોન્ચિંગ અને નમો ભારત ટ્રેનના ઉદ્ઘાટનનો ઉલ્લેખ કરતા શ્રી મોદીએ કહ્યું કે દેશ 'સબકા સાથ, સબકા વિકાસ'ના મંત્ર સાથે વિકસિત ભારત તરફ આગળ વધી રહ્યો છે. દેશમાં આધુનિક રેલ નેટવર્ક હેઠળ ફ્રેઇટ કોરિડોર જેવા પ્રોજેક્ટ્સ પર કામ પણ ઝડપથી ચાલી રહ્યું છે. આ ખાસ કોરિડોર હાઇ સ્પીડ ટ્રેનોનું સંચાલન સરળ બનાવશે. શ્રી મોદીએ ભાર મૂક્યો કહ્યું હતું કે મેડ ઇન ઇન્ડિયાના પ્રોત્સાહન સાથે રેલવેમાં પરિવર્તનકારી સુધારા થઈ રહ્યા છે. મેટ્રો અને રેલ્વે માટે આધુનિક કોચ વિકસાવવામાં આવી રહ્યા છે. રેલ્વે સ્ટેશનોનો પુનઃવિકાસ કરવામાં આવી રહ્યો છે અને ત્યાં સોલાર પેનલ પણ લગાવવામાં આવી રહ્યા છે. આ સ્ટેશનો પર 'એક સ્ટેશન, એક ઉત્પાદન' દુકાનો ખોલવામાં આવી રહી છે. આ પહેલો રેલ્વે ક્ષેત્રમાં લાખો નવી રોજગારીની તકો ઉભી કરી રહી છે. પ્રધાનમંત્રીએ કહ્યું કે છેલ્લા દસ વર્ષમાં લાખો યુવાનોને રેલ્વેમાં કાયમી સરકારી નોકરીઓ મળી છે. નવા રેલ્વે કોચ બનાવતી ફેક્ટરીઓમાં કાચા માલની માંગને કારણે અન્ય ક્ષેત્રોમાં પણ રોજગારની ઘણી તકો ઉભી થઈ છે.

રેલ્વે સંબંધિત વિશેષ કૌશલ્યો માટે ગતિ-શક્તિ યુનિવર્સિટી ખોલવામાં આવી

પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેંદ્રભાઈ મોદીએ કહ્યું

https://online.pubhtml5.com/dhhsc/zrba/ 18/32

કે, રેલ સંબંધિત વિશેષ કૌશલ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને, દેશની પ્રથમ ગતિ-શક્તિ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના પણ કરવામાં આવી છે. રેલ્વે નેટવર્કના વિસ્તરણ સાથે, નવા રેલ્વે વિભાગો અને મુખ્યાલયો સ્થાપિત થઈ રહ્યા છે. જમ્મુ-કાશ્મીર, હિમાચલ પ્રદેશ, પંજાબ અને લેહ-લદ્દાખ જેવા વિસ્તારોને આનો લાભ થઈ રહ્યો છે. ઉધમપુર-શ્રીનગર-બારામુલ્લા રેલ લાઇન સાથે, જમ્મુ અને કાશ્મીર રેલ માળખાગત સુવિધામાં એક નવો સીમાચિહ્ન હાંસલ કરી રહ્યું છે અને તેની ચર્ચા સમગ્ર દેશમાં થઈ રહી છે. તેમણે કહ્યું કે વિશ્વના સૌથી ઊંચા રેલ્વે કમાન પુલ - ચિનાબ પુલનું નિર્માણ, આ પ્રદેશને શેષ ભારત સાથે જોડવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવશે અને લેહ-લદ્દાખના લોકોને મોટી સુવિધા આપશે. દેશનો પ્રથમ કેબલ આધારિત રેલ્વે પુલ, અંજીખડ઼ પુલ પણ આ પ્રોજેક્ટનો એક ભાગ છે. ચિનાબ બ્રિજ અને અંજીખડ઼ બ્રિજ એન્જિનિયરિંગના અજોડ ઉદાહરણો છે અને આ પુલોનું નિર્માણ આ પ્રદેશમાં આર્થિક પ્રગતિ અને સમૃદ્ધિને પ્રોત્સાહન આપી રહ્યું છે.

માળખાગત સુવિધાઓને મજબૂત બનાવવાથી વિકાસ કાર્યની ગતિ ઝડપી બનશે

પ્રધાનમંત્રી શ્રી મોદીએ કહ્યું કે, ઓડિશામાં વિપુલ પ્રમાણમાં કુદરતી સંસાધનો અને વિશાળ દરિયાકિનારો છે જે આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર માટે અપાર સંભાવનાઓ પ્રદાન કરે છે. રાજ્યમાં ૭૦,૦૦૦ કરોડ રૂપિયાથી વધુના અનેક રેલવે પ્રોજેક્ટ્સ પ્રગતિમાં છે. આ સાથે, સાત ગતિ શક્તિ કાર્ગો ટર્મિનલ પણ સ્થાપિત કરવામાં આવ્યા છે, જે વેપાર અને ઉદ્યોગને વેગ આપી રહ્યા છે. રાજ્યમાં રાયગઢ રેલ્વે ડિવિઝનનો શિલાન્યાસ કરવામાં આવ્યો છે, જે અહીં રેલ્વે માળખાને મજબૂત બનાવશે અને ખાસ કરીને આદિવાસી સમુદાયોના ગઢ એવા દક્ષિણ ઓડિશામાં પ્રવાસન, વ્યવસાય અને રોજગારને વેગ આપશે. આનાથી ઓડિશા, આંધ્રપ્રદેશ અને નજીકના વિસ્તારોમાં કનેક્ટિવિટીમાં સુધારો થશે અને પ્રદેશના એકંદર સામાજિક-આર્થિક વિકાસને વેગ મળશે.

તેલંગાણામાં ચારલાપલ્લી નવા ટર્મિનલ સ્ટેશનના મહત્વનો ઉલ્લેખ કરતા પ્રધાનમંત્રીએ કહ્યું કે આઉટર રિંગ રોડ સાથે તેની કનેક્ટિવિટી પ્રાદેશિક વિકાસને પણ વેગ આપશે. સ્ટેશનના પ્લેટફોર્મ, લિફ્ટ, એસ્કેલેટર, સૌર ઉર્જાથી ચાલતા પ્લેટફોર્મ વગેરે જેવી આધુનિક સુવિધાઓ પર શ્રી મોદીએ કહ્યું કે આ ટકાઉ માળખાગત સુવિધાઓના નિર્માણ તરફ એક પગલું છે. નવું ટર્મિનલ સિકંદરાબાદ, હૈદરાબાદ અને કાચીગુડા ખાતેના હાલના સ્ટેશનો પર ભીડનું દબાણ ઘટાડશે અને લોકો માટે મુસાફરીને વધુ અનુકૂળ બનાવશે. તેમણે કહ્યું કે આવા પ્રોજેક્ટ્સ જીવનને સરળ બનાવવા, દેશના વ્યાપક માળખાગત લક્ષ્યોને પૂર્ણ કરવા અને વ્યવસાય કરવાની સરળતા વધારવા માટે અત્યંત મહત્વપૂર્ણ છે. શ્રી મોદીએ કહ્યું કે ભારત હાલમાં એક્સપ્રેસવે, જળમાર્ગો અને મેટ્રો નેટવર્ક સહિત મોટા પાયે તેના માળખાગત સુવિધાઓનું વિસ્તરણ કરી રહ્યું છે. દેશમાં એરપોર્ટની સંખ્યા 2014 માં 74 હતી જે હવે વધીને 150 થી વધુ થઈ ગઈ છે. તે જ સમયે, દેશભરમાં મેટ્રો સેવાઓ પાંચ શહેરોથી વિસ્તરીને 21 શહેરો સુધી પહોંચી ગઈ છે. દેશના વિકાસ અને રાષ્ટ્ર નિર્માણ પ્રત્યે સરકારની પ્રતિબદ્ધતાનો પુનરોચ્ચાર કરતા શ્રી મોદીએ કહ્યું કે આ પ્રોજેક્ટ્સ વિકસિત ભારત તરફની વ્યાપક ભવિષ્યની યોજનાનો એક ભાગ છે.

બંધારણના 75 વર્ષ પૂર્ણ થવા પર શ્રી અમિત શાહે સંસદમાં સમ્બોધન કર્યું

વિશ્વના તમામ બંધારણોમાં ઉદાર અને અનોખું છે ભારતીય બંધારણ

- ઊંડી લોકશાહી પરંપરા અને પ્રક્રિયાથી બનેલું ભારતીય બંધારણ વિશ્વના કોઈપણ બંધારણ કરતાં વધુ ઉદાર છે.
- સરકારે કાયદાઓમાં કર્યા વ્યાપક સુધારા, 1500 જૂના કાયદાઓ દૂર કર્યા

સહકાર ઉદય ટીમ

ભારતીયોને દેશના બંધારણમાં અતૂટ શ્રદ્ધા છે. તેની રચનાની પ્રક્રિયા વિશ્વના તમામ બંધારણોમાં અનોખી છે. આપણી પાસે વિશ્વનું સૌથી વિગતવાર અને લેખિત બંધારણ છે અને તે બંધારણ સભામાં ચર્ચાની આપણી પરંપરાગત લાક્ષણિકતાઓને ધ્યાનમાં રાખીને ઘડવામાં આવ્યું હતું. આ હકીકતો કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે ભારતના બંધારણના 75 વર્ષ પૂર્ણ થવાના પ્રસંગે સંસદના શિયાળુ સત્રમાં ચર્ચા દરમિયાન જણાવી હતી. શ્રી શાહે કહ્યું કે બંધારણની મૂળ ભાવનાને કારણે, દેશમાં લોકશાહીના મૂળ સતત ઊંડા થયા છે. બંધારણ સભામાં 299 સભ્યો હતા જે 22 ધર્મો, જાતિઓ અને સમુદાયોના સભ્યો હતા. બંધારણ સભામાં બધા રજવાડા અને રાજ્યોનું પ્રતિનિધિત્વ કરવામાં આવ્યું હતું. આ રીતે, સમાવિષ્ટ પ્રતિનિધિત્વ સાથે ભારતના ભવિષ્યનો નિર્ણય લેવા માટે બંધારણ નિર્માણની પ્રક્રિયા આગળ વધી. વિગતવાર ચર્ચાઓ દ્વારા, ભારતની પરંપરાઓને સમાવીને દેશ ચલાવવા અને તેને આગળ વધારવા માટેના નિયમો અને ઠરાવો ઘડવામાં આવ્યા. શ્રી શાહે કહ્યું કે દુનિયામાં ભાગ્યે જ કોઈ એવું બંધારણ હશે જેનો મુસદ્દો જનતાને ટિપ્પણીઓ વ્યક્ત કરવા માટે આપવામાં આવ્યો હોય. આટલી ઊંડી લોકશાહી પરંપરા અને પ્રક્રિયા દ્વારા રચાયેલ ભારતીય બંધારણ 295 કલમો, 22 ભાગો અને 12 અનુસૂચિઓમાં ગૂંથાયેલું છે. આપણું બંધારણ વિશ્વના કોઈપણ બંધારણ કરતાં વધુ ઉદાર છે. બંધારણ સભામાં, ડૉ. રાજેન્દ્ર પ્રસાદ, ડૉ. બી.આર. આંબેડકર, સરદાર પટેલ, જવાહરલાલ નેહરુ, શ્રી કાત્જુ, કે.ટી. શાહ, આયંગર, મૌલાના આઝાદ, શ્યામા પ્રસાદ મુખર્જી, ડૉ. રાધાકૃષ્ણન અને કે.એમ. મુનશી જેવા વિદ્વાનોએ બંધારણની ચર્ચા કરી અને તેનું ઘડતર કર્યું. સમૃદ્ધ અને પૂર્ણ થયું છે. દેશવાસીઓને આનો ગર્વ છે.

બધી આશંકાઓને નકારી કાઢીને લોકશાહી મજબૂત થઈ

શ્રી અમિતભાઈ શાહે કહ્યું કે જ્યારે ભારત લાંબા સ્વતંત્રતા સંઘર્ષ પછી સ્વતંત્ર થયું, ત્યારે વિશ્વના ઘણા દેશો માનતા હતા કે ભારત વિખેરાઈ જશે અને ક્યારે પણ આર્થિક રીતે આત્મનિર્ભર નહીં બની શકે. પરંતુ, સરદાર પટેલના અથાક પ્રયાસોને કારણે, ભારત એક થયું અને વિશ્વ સમક્ષ મજબૂત રીતે ઊભું રહ્યું. તેમણે કહ્યું કે છેલ્લા 75 વર્ષોમાં, જ્યારે ઘણા પડોશી દેશોમાં લોકશાહી ઘણી વખત પરાજિત થઈ છે, ત્યારે ભારતમાં લોકશાહીના મૂળિયા વધુ ઊંડા થયા છે અને કોઈપણ રક્તપાત વિના ઘણા

મોટા ફેરફારો થયા છે. આ આપણા બધા માટે ગર્વ અને સંકલ્પનો ક્ષણ છે. ભારત વિશ્વની પાંચમી સૌથી મોટી અર્થવ્યવસ્થા બનીને ગર્વથી ઊભું છે. એટલું જ નહીં, વર્ષો સુધી આપણા પર રાજ કરનાર બ્રિટન પણ આજે આપણી પાછળ ઉભું છે.

છેલ્લા 10 વર્ષમાં વિકાસ અને જનકલ્યાણ પર ભાર

પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેંદ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વમાં, સરકારે 10 વર્ષમાં 9.6 કરોડ ગરીબ મહિલાઓને ઉજ્જવલા ગેસ કનેક્શન પૂરા પાડ્યા. દેશભરમાં ૧૨ કરોડ ઘરોમાં શૌચાલય બનાવવામાં આવ્યા અને ૧૨.૬૫ કરોડ ઘરોમાં શુદ્ધ પીવાનું પાણી પૂરું પાડવામાં આવ્યું. આ ઉપરાંત, ૧૮ હજાર ગામડાઓમાં વીજળી પહોંચી જે આઝાદીના આટલા વર્ષો પછી પણ વીજળીથી વંચિત હતા. આ વર્ષો દરમિયાન, સરકારે ૧૪.૫ કરોડ ખેડૂતોના ખાતામાં ડીબીટી દ્વારા ૨.૪૦ લાખ કરોડ રૂપિયા ટ્રાન્સફર કર્યા. સરકારે ૩૬ કરોડ નાગરિકો માટે આયુષ્માન કાર્ડ બનાવ્યા છે, જેના કારણે અત્યાર સુધીમાં ૮.૧૯ કરોડ લોકો માટે મફત સારવાર શક્ય બની છે. શ્રી શાહે જણાવ્યું હતું કે મોદી સરકાર હવે કોઈપણ આવક જૂથના 70 વર્ષથી વધુ ઉંમરના કોઈપણ વ્યક્તિને 5 લાખ રૂપિયા સુધીની મફત સારવાર પૂરી પાડી રહી છે. તેમણે કહ્યું કે સરકારે દેશના 80 કરોડ લોકોને 'એક રાષ્ટ્ર એક રાશન કાર્ડ' આપ્યું છે અને આ બધા લોકોને પાંચ કિલો અનાજ મફતમાં મળી રહ્યું છે. એક કરોડ શેરી ફેરિયાઓને ૧૧ હજાર કરોડ રૂપિયા આપવામાં આવ્યા છે. ભારત સરકારે ગ્રામીણ વિસ્તારની બે કરોડ મહિલાઓને લખપતિ દીદી બનાવી છે. પીએમ વિશ્વકર્મા યોજના હેઠળ, સરકાર કારીગરોને નાણાકીય મદદની સાથે ટેકનિકલ તાલીમ પણ આપી રહી છે.

દેશ અને સમાજના વ્યાપક હિતમાં બંધારણીય સુધારો કરવામાં આવ્યો

શ્રી અમિતભાઈ શાહે કહ્યું કે આપણા બંધારણને ક્યારેય અપરિવર્તનશીલ માનવામાં આવ્યું નથી. સમય સાથે કાયદામાં ફેરફાર પર ભાર મૂકતા તેમણે કહ્યું કે બંધારણના અનુચ્છેદ 368 માં બંધારણીય સુધારા માટેની જોગવાઈઓ કરવામાં આવી છે. શ્રી-પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેંદ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વ હેઠળની સરકારે હંમેશા દેશ અને સમાજના વ્યાપક હિતમાં કાયદા ઘડતર માટે આ બંધારણીય જોગવાઈનો સકારાત્મક ઉપયોગ કર્યો છે. દેશના અર્થતંત્રમાં કર પ્રણાલીમાં એકરૂપતા લાવવા માટે સરકારે 1 જુલાઈ, 2017 ના રોજ જી.એસ.ટી. લાગુ કરવા માટે 101મો બંધારણીય સુધારો તરીકે ઓળખાતો પહેલો સુધારો કર્યો. આમાં, જી.એસ.ટી.ની સાથે, સરકારે રાજ્યોને વિકાસ દર અનુસાર પૂરતા વળતરની ખાતરી પણ આપી. આ સુધારાથી દેશની અર્થવ્યવસ્થા મજબૂત થઈ. સરકારે પછાત વર્ગોના સંદર્ભમાં ૧૦૨મો બંધારણીય સુધારો કર્યો અને 'રાષ્ટ્રીય પછાત વર્ગ આયોગ' ને બંધારણીય દરજ્જો આપ્યો. તેવી જ રીતે, સરકારે ૧૨ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯ ના રોજ ત્રીજો સુધારો કર્યો જેથી સામાન્ય વર્ગના ગરીબ લોકોના બાળકોને ૧૦ ટકા અનામત આપવામાં આવે, જેમને કોઈપણ પ્રકારની અનામતનો લાભ મળતો નથી. શ્રી શાહે જણાવ્યું હતું કે ૧૦ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૧ ના રોજ લાવવામાં આવેલા ૧૦૫મા સુધારા સાથે, ભારત સરકારે રાજ્ય સરકારોને પછાતપણું નક્કી કરવાનો અધિકાર આપ્યો. તેમણે કહ્યું કે પહેલા ઓબીસીની ઓળખાણ કરવાનો અધિકાર ફક્ત કેન્દ્ર સરકાર પાસે હતો. સરકારે 28 ડિસેમ્બર 2023 ના રોજ નારીશક્તિ વંદન કાયદાના રૂપમાં 106મો બંધારણીય સુધારો લાવીને મહિલાઓને 33 ટકા અનામત પ્રદાન કર્યું. હવે સંસદના બંને ગૃહોમાં 33 ટકા મહિલા શક્તિની હાજરીને કારણે બંધારણના ઘડવૈયાઓનું સ્વપ્ન સાકાર થશે. મોદી સરકારે ટ્રિપલ તલાકનો અંત લાવવા માટે કાયદો લાવીને મુસ્લિમ માતાઓ અને બહેનોને તેમનું સન્માન અને અધિકારો આપ્યા છે. તેમણે કહ્યું કે સરકારે અનુચ્છેદ 370 અને 35એ નાબૂદ કર્યા. દેશમાં ત્રણ નવા ફોજદારી કાયદા લાગુ કરવામાં આવ્યા છે જેના દ્વારા ૧૬૦ વર્ષ પહેલાં અંગ્રેજો દ્વારા બનાવવામાં આવેલા ફોજદારી કાયદાઓમાં સમ્પૂર્ણ ફેરફાર કરીને સમગ્ર ફોજદારી ન્યાય પ્રક્રિયાનું ભારતીયકરણ કરવામાં આવ્યું છે. સરકારે કુલ ૧૫૦૦ થી વધુ જૂના કાયદાઓ નાબૂદ કર્યા છે.

ગુલામીના પ્રતીકોથી મુક્તિ અને ભારતીય વારસાનું મહત્વ

શ્રી અમિતભાઈ શાહે કહ્યું કે પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેંદ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વમાં સરકાર વિકસિત ભારતના લક્ષ્યને પ્રાપ્ત કરવા તરફ આગળ વધી રહી છે. સરકાર ભારતીય વારસાને અપનાવીને અને ગુલામીના પ્રતીકોથી મુક્તિ મેળવીને ભારતને વિશ્વમાં મોખરે લઈ જવાનો પ્રયાસ કરી રહી છે. જ્યારે શ્રી મોદીના નેતૃત્વ હેઠળની સરકાર સત્તામાં આવી, ત્યારે ડૉ. ભીમરાવ આંબેડકરના જન્મસ્થળ મઉમાં એક સ્મારક બનાવવામાં આવ્યું અને તેમના જન્મદિવસ, 14 એપ્રિલને રાષ્ટ્રીય સમરસતા દિવસ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો. આ સાથે, સરકારે રાજપથનું નામ બદલીને કર્તવ્યપથ રાખ્યું અને ઇન્ડિયા ગેટ પર રાજા જ્યોર્જ પંચમની પ્રતિમાની જગ્યાએ સુભાષચંદ્ર બોઝની પ્રતિમા સ્થાપિત કરી. અંગ્રેજો દ્વારા આપવામાં આવેલા નૌકાદળના પ્રતીકની જગ્યાએ, સરકારે વીર છત્રપતિ શિવાજી મહારાજનું નામ નૌકાદળના પ્રતીક તરીકે રાખ્યું. સરકારે ભગવાન બિરસા મુંડાની ૧૫૦મી જન્મજયંતીને આદિવાસી ગૌરવ વર્ષ તરીકે ઉજવી, રાષ્ટ્રીય યુદ્ધ સ્મારક બનાવ્યું અને અમર જવાન જ્યોતિ શરૂ કરી. શ્રી મોદીના નેતૃત્વ હેઠળ, સરકારે એક નવી સંસદ બનાવી અને તેમાં ઔપચારિક રીતે સેંગોલની સ્થાપના કરી. વિશ્વભરમાંથી ભારતમાંથી ચોરાયેલી 345 શિલ્પો અને કલાકૃતિઓ પાછી લાવવામાં આવી છે. આંદામાન નિકોબાર ટાપુઓનું નામ શહીદ અને સ્વરાજ ટાપુ રાખવામાં આવ્યું છે. સરકારે રાજધાનીના લુટિયન્સ વિસ્તારમાં રેસકોર્સ રોડનું નામ બદલીને લોક કલ્યાણ માર્ગ અને ડલહૌજી રોડ દારા શિકોહના નામ પરથી રાખ્યું છે. આ સાથે, નવી શિક્ષણ નીતિમાં માતૃભાષામાં પ્રાથમિક શિક્ષણ ફરજિયાત બનાવવામાં આવ્યું છે.

મોદી સરકારે દિલ્હીમાં 10 વર્ષમાં 68 હજાર કરોડ રૂપિયાથી કર્યો માળખાગત સુવિધાઓનો વિકાસ

સહકાર ઉદય ટીમ

પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વમાં 2014 માં સરકારના ગઠન પછી, દેશના શહેરી વિકાસ માટે દૂરગામી નીતિગત પહેલો હાથ ધરવામાં આવી હતી. સરકારે ભારતીય શહેરોમાં વિશ્વ કક્ષાની સુવિધાઓ પૂરી પાડવા પર ભાર મૂક્યો અને તેને શહેરી વિકાસ નીતિમાં મુખ્ય તત્વ તરીકે સામેલ કર્યું. શ્રી મોદીના નેતૃત્વમાં, સારા સંદેશાવ્યવહાર અને રોડ કનેક્ટિવિટીને વિકાસ નીતિનો ભાગ બનાવવામાં આવ્યા છે. આ હકીકતો કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહે નવી દિલ્હી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન (એનડીએમસી) દ્વારા બાંધવામાં આવેલા નવા વર્કિંગ વુમન હોસ્ટેલ બ્લોક 'સુષમા ભવન'ના ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે વ્યક્ત કરી હતી. લગભગ 500 કામ કરતી મહિલાઓ માટે સુરક્ષિત રહેઠાણ પૂરું પાડતી આ ઇમારત સરકારની 'શહેરી વિકાસ' પહેલ માટે મહત્વપૂર્ણ છે. આ ઇમારતનું નામ એક એવા રાજકારણી સાથે જોડવામાં આવી રહ્યું છે જે ભારતમાં મહિલા સશક્તિકરણ, જાગૃતિ અને સંઘર્ષ માટે હંમેશા પ્રેરણાસ્ત્રોત રહ્યા છે. સુષ્માજીએ સમગ્ર દેશમાં મહિલા સશક્તિકરણ વિશે જાગૃતિ ફેલાવી અને ભારતના વિદેશ મંત્રી તરીકે, તેમણે દેશના લોકોની સમસ્યાઓને સમજતા શ્રેષ્ઠ રાજકારણીનું જીવંત ઉદાહરણ રજૂ કર્યું.

શ્રી અમિતભાઈ શાહે કહ્યું કે અગાઉ કોઈપણ નીતિમાં શહેરોની આસપાસ આવેલા ગામડાઓનો સમાવેશ થતો ન હતો, પરંતુ શ્રી મોદીએ તેને શહેરી વિકાસ નીતિમાં સામેલ કર્યો. છેલ્લા 10 વર્ષમાં શહેરોનું પરિદૃશ્ય બદલાયું છે. સરકારે શહેરી વિકાસ નીતિમાં ઈ-ગવર્નન્સને પ્રાથમિકતા આપી છે અને 100 પસંદગીના શહેરોને સ્માર્ટ સિટી તરીકે વિકસાવવા માટે નક્કર કાર્ય કર્યું છે. આનાથી શહેરોનો વિકાસ થયો છે અને ભવિષ્ય માટે દ્રષ્ટિકોણ સાથે યોજનાઓના અમલીકરણમાં પણ સફળતા મળી છે. શ્રી શાહે જણાવ્યું હતું કે, ભારત સરકારે પર્યાવરણને અનુકૂળ સૌર ઉર્જા માટે અમૃત યોજના, 1000 કિમીથી વધુ મેટ્રો નેટવર્કનું વિસ્તરણ, ઇલેક્ટ્રિક વાહન પહેલ અને પીએમ-સૂર્યઘર યોજના પણ શરૂ કરી છે. શહેરોની સ્વચ્છતા અને પર્યાવરણીય સંરક્ષણ પર વિશેષ ભાર મૂકીને, શહેરી કચરો વ્યવસ્થાપન નીતિ, ગ્રીન એનર્જી અને સૌર છત પ્રોજેક્ટ જેવી ઘણી પહેલો કરવામાં આવી છે.

➲ ભારત સરકારે શહેરી વિકાસ નીતિમાં ઈ-ગવર્નન્સને આપી પ્રાથમિકતા

➲ શહેરી કચરો વ્યવસ્થાપન નીતિ, ગ્રીન એનર્જી અને સૌર છત પ્રોજેક્ટ જેવી પહેલો કરવામાં આવી

ભારત સરકારે દિલ્હીના વિકાસ માટે છેલ્લા 10 વર્ષમાં 68 હજાર કરોડ રૂપિયાના માળખાગત સુવિધાઓનો વિકાસ કર્યો છે. સરકારે દિલ્હીમાં રસ્તાઓ માટે 41 હજાર કરોડ રૂપિયા, રેલ્વે માટે 15 હજાર કરોડ રૂપિયા અને એરપોર્ટ અને તેની આસપાસની સેવાઓને મજબૂત બનાવવા માટે 12 હજાર કરોડ રૂપિયા ખર્ચ કર્યા છે. હવે ૮ હજાર કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે બનેલા દિલ્હી-મેરઠ એક્સપ્રેસ-વે દ્વારા ૪૫ મિનિટમાં દિલ્હીથી મેરઠ પહોંચી શકાય છે. દિલ્હીથી મુંબઈની 24 કલાકની મુસાફરી 12 કલાકમાં પૂર્ણ કરવા માટે એક હાઇ-સ્પીડ કોરિડોર બનાવવામાં આવી રહ્યો છે. ૭૫૦૦ કરોડના ખર્ચે દ્વારકા એક્સપ્રેસ-વે, ૧૧ હજાર કરોડના ખર્ચે ઈસ્ટર્ન પેરિફેરલ એક્સપ્રેસ-વે, ૭૭૧૫ કરોડના ખર્ચે અર્બન એક્સટેન્શન રોડ, ૯૨૦ કરોડના ખર્ચે પ્રગતિ મેદાન ઈન્ટિગ્રેટેડ ટ્રાન્ઝિટ કોરિડોર અને 30 હજાર કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે દિલ્હી-મેરઠ આરઆરટીસ રેલ કોરિડોરનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે. દિલ્હીના ભારત મંડપમમાં 7000 સીટની ક્ષમતાનું કન્વેન્શન સેન્ટર અને 3000 સીટનું એમ્ફીથિયેટર બનાવવામાં આવ્યું છે, યશોભૂમિ કન્વેન્શન સેન્ટર 5400 કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે બનાવવામાં આવ્યું છે, 250 કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે દ્વારકા ગોલ્ફ કોર્સ બનાવવામાં આવ્યો છે અને 92 કરોડના ખર્ચે દ્વારકા સ્પોર્ટ્સ કોમ્પ્લેક્સ બનાવવામાં આવ્યું છે. પીએમ-ઉદય યોજના હેઠળ, ૧૭૩૧ વસ્તીઓને નિયમિત કરવાની પ્રક્રિયા શરૂ કરીને ૪૦ લાખ ગરીબ લોકોને માલિકી હક આપવાની યોજના બનાવવામાં આવી છે. ઝૂંપડપટ્ટી-વાસીઓને ફ્લેટ આપવાની યોજના ઉપરાંત, પ્રધાનમંત્રી શહેરી આવાસ યોજના હેઠળ 29 હજાર આવાસો બનાવવામાં આવ્યા છે અને આશરે 354 કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે 3000 ઈ.ડબ્લ્યુ.એસ. ફ્લેટ બનાવવામાં આવ્યા છે.

વૈશ્વિક પડકારો માત્ર સહકાર દ્વારા જ ઉકેલી શકાય છેઃ

સહકાર ઉદય ટીમ

- 13 વર્ષ પછી આંતરરાષ્ટ્રીય સહકાર વર્ષનું આયોજન
- માનવીય મૂલ્યોનું રક્ષણ કરવા, સાંસ્કૃતિક વિનિમય અને પેઢીઓ માટે વધુ સારા સમાજના નિર્માણ માટે સમર્પિત સહકાર વર્ષ

સહકાર દ્વારા વધુ સારું ભવિષ્ય બનાવી શકાય છે. માનવીય મૂલ્યો પર આધારિત ઇકોસિસ્ટમ બનાવવામાં સહકાર મહત્વની ભૂમિકા ભજવશે, જે જીવનને દરેક માટે સુલભ બનાવે. વૈશ્વિક સહકારના અગ્રણીઓ સામાજિક, આર્થિક અને સાંસ્કૃતિક મૂલ્યોને જાળવી રાખવા માટે પ્રતિબદ્ધ છે. વર્ષ 2025 ને સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા આંતરરાષ્ટ્રીય સહકાર વર્ષ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યું છે, જેની શરૂઆત ભારતથી થઈ છે. આઈસીઈ ઇન્ટરનેશનલ કો-ઓપરેટિવ કોન્ફરન્સમાં સહકારી વર્ષનો ઔપચારિક પ્રારંભ કરવામાં આવ્યો હતો. આ દરમિયાન આઈસીએ પ્રમુખ એરિયલ ગ્વાર્કોએ સહકારી વર્ષ સંબંધિત વિવિધ વિષયો પર વાત કરી હતી. જેમાં વિશ્વના મોટા દેશોની સક્રિય ભાગીદારી હશે.

આઈસી પ્રમુખે ભારતમાં સહકારી પરિષદનું સફળતાપૂર્વક આયોજન કરવા બદલ પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી અને દેશના પ્રથમ સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહની પ્રશંસા કરી હતી. ગુઆર્કોએ જણાવ્યું હતું કે ભારતમાં સહકારી મંત્રાલય વર્ષે 2021 થી કાર્યરત છે, જે દેશમાં સહકારી સંસ્થાઓ પ્રત્યે સરકારની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે. અગાઉ, 2012નું વર્ષ આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારી વર્ષ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. 13 વર્ષ પછી, વર્ષ 2025 ને ફરી એક વખત વિશ્વભરમાં સહકારના સિદ્ધાંતોને ફેલાવવા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય સહકાર વર્ષ જાહેર કરવામાં આવ્યું છે. ગ્લોબલ કો-ઓપરેટિવ સમિટમાં હાજરી આપતા 1300 વૈશ્વિક સહકારી પ્રતિનિધિઓએ આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારી વર્ષ માટે યુએન દ્વારા નિર્ધારિત એસડીજી અથવા ટકાઉ વિકાસ લક્ષ્યોને પૂર્ણ કરવા માટે તેમનો ટેકો આપ્યો છે. ગ્વાર્કોએ સંમતિ વ્યક્ત કરી હતી કે સહયોગ દ્વારા માનવીય મુલ્યોને બચાવી શકાય છે, સાથે જ વૈશ્વિક પડકારોનો પણ સામનો કરી શકાય છે. અમે આવનારી પેઢી માટે ભવિષ્ય બનાવવા માંગીએ છીએ જ્યાં તેમની પાસે વિપુલ પ્રમાણમાં

કુદરતી સંસાધનો હોય અને આજની પેઢી જેટલો આનંદ માણી રહી હોય તેટલી સારી ઇકોસિસ્ટમ હોય. દરેક વ્યક્તિનનો કુદરતી સંસાધનો પર અધિકાર છે અને કોઈ એક પેઢીએ તેનો એવી રીતે શોષણ ન કરવો જોઈએ કે ભવિષ્ય માટે કોઈ સંસાધનો બાકી ન રહે. આઈસીએ સહકાર દ્વારા સામાજિક, આર્થિક, પર્યાવરણીય અને સાંસ્કૃતિક એકીકરણને અનુસરવા માટે પ્રતિબદ્ધ છે. સહકાર દ્વારા વધુ સારી દુનિયા બનાવી શકાય છે, આ ટેગ લાઇનથી આવી પ્રવૃત્તિઓને એક વર્ષ સુધી પ્રોત્સાહન આપવામાં આવશે, જેથી સહકારી ચળવળ વધુ મજબૂત બને, જેમાં દેશની સીમાઓનું કોઈ બંધન નહીં હોય, આ કાર્યમાં દરેક વ્યક્તિ સક્રિય ભૂમિકા નિભાવશે.

આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારી સંસ્થાઓ સાથે ભાગીદારી થશે

આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારી વર્ષના ઉદ્દેશ્યોને સફળ બનાવવા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારી સંસ્થાઓ મહત્વની ભૂમિકા ભજવશે. એરિયલ ગ્વાર્કોએ જણાવ્યું હતું કે અમે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સાથે સંલગ્ન આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારી સંસ્થાઓ જેમ કે ફૂડ એન્ડ એગ્રીકલ્ચર ઓર્ગેનાઈઝેશન, ઈન્ટરનેશનલ લેબર ઓર્ગેનાઈઝેશન, યુએન ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ ઈકોનોમિક એન્ડ સોશિયલ વેલફેર (યુ.એન.ડી.આઈ-.એસ.એ) વગેરે સાથે સહયોગના નવા ક્ષેત્રોને પ્રોત્સાહન આપવાને પ્રાથમિકતા આપીશું. આઈસીએ સાથે સંલગ્ન આવી સમિતિઓ કે જેઓ સહકારી સંસ્થાના સભ્યોને વધારવા માટે સતત કાર્યરત છે તેનો પણ સમાવેશ કરવામાં આવશે. તે જાણીતું છે કે ભારતની ઉરંગલ વર્કર્સ કો-ઓપરેટિવ સોસાયટી એ આઈસીએ સાથે જોડાયેલી સક્રિય સહકારી મંડળી છે. આ સાથે કૃષિ ક્ષેત્રે કાર્યરત ઇસાફ કો-ઓપરેટિવ સોસાયટી પણ લાંબા સમયથી આઈસીએ સાથે સંકળાયેલી છે.

બ્રાઝિલ કોપ-30 મુખ્ય આકર્ષણ રહેશે

આંતરરાષ્ટ્રીય સહકાર વર્ષ દરમિયાન, ઘણા દેશોમાં ઘણા કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવશે. આ ક્રમમાં, 10મી ફેબ્રુઆરીએ ન્યૂયોર્કમાં બ્રાઝિલમાં કોપ-30, સામાજિક વિકાસ માટે 63મું યુએન કમિશન જેવી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવામાં આવશે. ખાસ કરીને ક્લાઈમેટ ચેન્જના પડકારો અને તેના ઉકેલમાં સહકારી સંસ્થાઓની ભૂમિકા પર બ્રાઝિલ કોપ- 30નું આયોજન કરવામાં આવશે, તેની સાથે સહકારી ક્ષેત્રે સંચાર વગેરે પર આંતરરાષ્ટ્રીય સેમિનારનું પણ આયોજન કરવામાં આવશે. આ જ ક્રમમાં, યુરોપિયન કમિશન દ્વારા આઈએલઓ અને ફૂડ કો-ઓપરેટિવની ભાગીદારીમાં દોહામાં ઇકોનોમી કોન્ફરન્સનું પણ આયોજન કરવામાં આવશે. આંતરરાષ્ટ્રીય સહકારી પરિષદો દ્વારા દેશો વચ્ચે સહકારી ભાગીદારીને મજબૂત કરવામાં આવશે. આ સંદર્ભમાં, કો-ઓપરેટિવ ઇન એક્શન, એરિયલ ગ્વાર્કો દ્વારા લખાયેલ સહકાર પરનું બીજું પુસ્તક પ્રકાશિત થયું છે.

એફપીઓ બન્યા શાકભાજીની સપ્લાય ચેઇનમાં મજબૂત કડી

સૌરભ પાંડે અને શુભમ મિશ્રા

ખેડૂત ઉત્પાદક સંગઠનો દ્વારા ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં શાકભાજીની સપ્લાય ચેઇન સુધરી રહી છે. શાકભાજીનું અગાઉ એવા સ્થળોએ મોટા પાયે ઉત્પાદન કરવામાં આવતું હતું જ્યાં તેઓ મોટી સંખ્યામાં ગ્રાહકોને સરળતાથી ઉપલબ્ધ હતા. પરંતુ સહકારી સંસ્થાઓ, ખેડૂત ઉત્પાદન સંસ્થાઓ અને કૃષિ સ્ટાર્ટઅપ્સ દ્વારા આ સમસ્યાનો ઉકેલ લાવી દીધો છે. શાકભાજી પુરવઠા શૃંખલામાં એફપીઓ એક મજબૂત કડી તરીકે ઉભરી આવ્યા છે, જે બજારની જરૂરિયાત મુજબ સામૂહિક સંરક્ષણ અને માર્કેટિંગ માટે શાકભાજીનો સપ્લાય કરે છે. તેમની સપ્લાય ચેઇનને સુધારવાનું મહત્વ એટલું જ છે જેટલું સામાન્ય માણસની જમવાની થાળીમાં શાકભાજીની ઉપયોગીતા છે. શાકભાજીની પુરવઠા શૃંખલામાં અગાઉ ઘણા અવરોધો હતા, પરંતુ વધુ સારા અને અસરકારક પ્રયાસો દ્વારા હવે તેને વધુ સરળ બનાવવામાં આવી છે. ભાવની અસ્થિરતા, માંગ-પુરવઠાનું અસંતુલન, ઉત્પાદનોની તરજ નષ્ટ જવાની પ્રકૃતિ, પરિવહન અને સંગ્રહ માટેનું નબળું ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર, લણણી પછીનું નુકસાન અને વચેટિયાઓનું લાંબુ નેટવર્ક વગેરે શાકભાજી પુરવઠા શૃંખલાની મુખ્ય સમસ્યાઓ છે. આ મુખ્ય સમસ્યાઓને યોગ્ય ઉકેલો અને યોજનાઓ દ્વારા સમજવામાં આવી હતી અને સમસ્યાને દૂર કરવા માટે વધુ સારી વ્યૂહરચના બનાવવામાં આવી હતી સાથે જ ગ્રાઉન્ડ લેવલ પર તેનો અમલ કરવામાં આવ્યો હતો. આઈસીએમઆરના રિપોર્ટ અનુસાર, પુખ્ત વ્યક્તિ માટે 2000 કેલરી ના ભલામણ કરેલ દૈનિક આહાર મુજબ, ફૂડ પ્લેટમાં લગભગ 250 ગ્રામ અનાજ, 400 ગ્રામ શાકભાજી, 100 ગ્રામ ફળો, 85 ગ્રામ કઠોળ, ઇંડા હોવા જોઈએ. માંસની ખાદ્ય વસ્તુઓમાં 35 ગ્રામ બદામ અને બીજ અને 27 ગ્રામ ચરબી અને તેલ હોવું જોઈએ. આના પરથી માનવ પોષણ માટે શાકભાજીનું મહત્વ સ્પષ્ટપણે સમજી શકાય છે.

સહકારી અને એફપીઓ પર નિર્ભરતા

ઇન્ડિયન ફાર્મર્સ ફર્ટિલાઇઝર કો-ઓપરેટીવ લિમિટેડ (ઇફ્કો), કૃષક ભારતી કો-ઓપરેટિવ લિમિટેડ (કૃભકો) જેવી કૃષિ ક્ષેત્રની મુખ્ય સહકારી મંડળીઓ, દૂધ ક્ષેત્રની મુખ્ય સહકારી મંડળીઓ સિવાય, અમૂલ વગેરે સહકારી ક્ષેત્રની મુખ્ય સહકારી મંડળીઓમાં ગણવામાં આવે છે. ભારતમાં સહકારી માળખા મુજબ, રાજ્ય સ્તરે મોટી સંખ્યામાં સહકારી મંડળીઓની રચના જેમ કે શહેરી સહકારી બેંકો, ગ્રામીણ સ્તરે પ્રાથમિક કૃષિ સહકારી મંડળીઓ, પેક્સ, મત્સ્ય ઉદ્યોગ સહકારી મંડળીઓ વગેરેએ ગ્રામીણ ક્ષેત્રો સાથે શહેરી વિસ્તારોની આજીવિકા સુધારવામાં મહત્વપૂર્ણ યોગદાન કરી રહી છે. સહકારી મંડળીઓમાં બાગાયતના ક્ષેત્રમાં (ખાસ કરીને કાપણી પછી) કૌશલ્ય પ્રદાન કરીને હાલની બેરોજગારીની સમસ્યાને હલ કરવાની અપાર ક્ષમતા છે. સહકારી સંસ્થાઓનો ઉદ્દેશ કમિશન એજન્ટોને નાબૂદ કરવાનો નથી, પરંતુ તેમની પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા સમુદાય માર્ગદર્શિકા નક્કી કરીને અને ખેડૂતોને વેચાણની વૈકલ્પિક ચેનલ પ્રદાન કરીને ઇકોસિસ્ટમની પ્રવૃત્તિઓને નિયંત્રિત કરવાનો છે. સહકારી મંડળીઓ પણ સંસ્થામાં વિશ્વાસનું મજબૂત તત્વ ધરાવે છે જે સંસ્થાને સફળતાપૂર્વક ચલાવવા માટે જરૂરી સર્વોચ્ચ સામાજિક મૂલ્યોમાંનું એક છે. સહકારી મંડળીઓએ ખેડૂતોને ધિરાણ અને ઇનપુટ્સ તેમજ માર્કેટિંગ અને વિતરણ નેટવર્ક પ્રદાન કરીને બાગાયત ક્ષેત્રે મહત્વની ભૂમિકા ભજવી છે.

આ ક્રમમાં, નેશનલ કો-ઓપરેટિવ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન (એનસી-

IFFCO

ડીસી)એ એનસીયુઆઈ હેઠળ કામ કરતી દેશની એક મોટી સંસ્થા છે, જેનો ઉદ્દેશ્ય કૃષિ અને સંલગ્ન ક્ષેત્રોમાં સહકારી મંડળીઓ દ્વારા કાપણી પછીની પ્રવૃત્તિઓને પ્રોત્સાહન આપવાનો, વિકાસ કરવાનો અને નાણાં પૂરો પાડવાનો છે. સહકારી ક્ષેત્રને પ્રોત્સાહન આપવા અને સહકારી મંડળીઓના મજબૂત સ્તંભનું નિર્માણ કરવા માટે, પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના માર્ગદર્શન હેઠળ સહકાર મંત્રાલયની રચના કરવામાં આવી હતી, ત્યારબાદ સહકારી મંડળીઓના સંચાલન અને વહીવટ, સમાન વ્યવહારના અમલીકરણ માટે એક અલગ માળખું તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે. દેશમાં સહકારી ચળવળને મજબૂતાઈ મળી છે.

'સહકાર દ્વારા સમૃદ્ધિ'નું સૂત્ર સહકાર પ્રત્યે સરકારની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે. સહકાર મંત્રાલયે પાયાના સ્તરે સહકારી મંડળીઓને મજબૂત કરવા માટે ઘણા સકારાત્મક પ્રયાસો કર્યા. પેક્સને વ્યાપારી પ્રવૃત્તિઓ સાથે જોડવામાં આવી હતી, તેની સાથે બહુ-રાજ્ય સહકારી મંડળીઓનો વ્યાપ પણ વિસ્તારવામાં આવ્યો હતો. આ સંદર્ભમાં, ફાર્મર પ્રોડ્યુસર ઓર્ગેનાઈઝેશન (એફપીઓ) કૃષિ ક્ષેત્રમાં પરિવર્તન લાવવામાં અગ્રણી ભૂમિકા ભજવી રહ્યા છે. એફપીઓ નાના અને સીમાંત ખેડૂતોને વ્યાપક બજારો પ્રદાન કરે છે, જેનાથી નાના ખેડૂતોને વ્યાપક બજારો પ્રદાન કરવામાં આવે છે અને નાના જમીનધારક ખેડૂતોની આજીવિકા સુધારવામાં એફપીઓ બજાર પુરવઠા શૃંખલાને સુધારવામાં મોખરે છે, જેનાથી ખેડૂતોને વ્યાપક બજાર મળે છે. સહકાર દ્વારા કરવામાં આવેલા સામૂહિક પ્રયાસો માત્ર ખેડૂતોના વ્યક્તિગત જીવનમાં સુધારો કરી રહ્યાં નથી પરંતુ તેમને એક સંગઠન તરીકે પણ પ્રોત્સાહન આપી રહ્યા છે, જેનાથી ખેડૂતોની તેમજ ભારતીય કૃષિ પ્રણાલીની વ્યાપક પ્રગતિ શક્ય બની છે.

શાકભાજીની સપ્લાય ચેઇન અને તેની વ્યવહારિકતા

શાકભાજીની પુરવઠા શૃંખલામાં ઉત્પાદનથી લઈને વિતરણ સુધી, શાકભાજીનું ખેતરથી બજારમાં પરિવહન અને પછી ગ્રાહક દ્વારા શાકભાજીની ખરીદી સહિતની ઘણી પ્રવૃત્તિઓનો સમાવેશ થાય છે. તેમાં ઉત્પાદન, પ્રક્રિયા, સંગ્રહ, પરિવહન અને વિતરણ જેવા તબક્કાઓનો પણ સમાવેશ થાય છે. તદ્દપરાંત, ખેતરથી કાંટો (સ્કેલ) સુધીની સફરમાં, એવા ઘણા તબક્કાઓ છે જ્યાં ઉત્પાદન પુરવઠાની સાંકળ અમુક સમયે બિનજરૂરી બની જાય છે. છેલ્લાં કેટલાંક વર્ષોમાં માંગ અને પુરવઠાની શૃંખલા વચ્ચેના તાલમેલના અભાવે શાકભાજીના ભાવમાં નોંધપાત્ર વધારો થઈ રહ્યો છે. વર્ષ 2022માં નાબકોન્સના એક અભ્યાસ મુજબ, વિવિધ શાકભાજીની લણણી, પેકેજિંગ, પરિવહન, સંગ્રહ અને માર્કેટિંગને કારણે કુલ નુકસાન 4.9 થી 11.6 ટકા સુધી હતું. આવા નુકસાન વેચાણ અને વપરાશ માટે શાકભાજીના પુરવઠા અને ઉપલબ્ધતા પર વધુ દબાણ લાવે છે. ટામેટા, ડુંગળી અને બટાટા એ ભારતમાં સૌથી વધુ વપરાતી શાકભાજી છે અને ગ્રાહક ભાવ સૂચકાંક શાકભાજીની શ્રેણીમાં એક તૃતીયાંશ કરતા વધુનો હિસ્સો ધરાવે છે. તેથી, તેમની કિંમતોમાં કોઈપણ તીવ્ર ફેરફાર શાકભાજીના ફુગાવાના દરને અસર કરે છે.

ઉદાહરણ તરીકે, નાણાકીય વર્ષ 2020-23 દરમિયાન, શાકભાજીનો ફુગાવાનો દર અગાઉના ચાર નાણાકીય વર્ષમાં શૂન્યથી વધીને 5.7 ટકા થયો હતો, જેના કારણે ટામેટા, ડુંગળી અને બટાકાના ફુગાવાના દરમાં 9.1 ટકાનો તીવ્ર વધારો થયો હતો. આ ત્રણેયના ભાવમાં વધઘટ સાથે, કૃષિ-લોજિસ્ટિક્સ, પ્રોસેસિંગ સુવિધાઓ અને ખેડૂત ઉત્પાદક સંગઠનોના વ્યાવસાયિક સંચાલનને પ્રોત્સાહન આપવા માટે રૂ. 500 કરોડના ખર્ચ સાથે 'ઓપરેશન ફ્લડ'ની તર્જ પર 'ઓપરેશન ગ્રીન્સ'ની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.

સામૂહિક પ્રયાસથી ઉકેલ શક્ય છે

શાકભાજીનો વ્યાપક સંગ્રહને જો મોટી સંખ્યામાં ઉપભોક્તાઓ પાસે જ સ્થાપિત કરવામાં આવે તો પરિવહન ખર્ચ બચશે અને પરિવહન દરમિયાન શાકભાજીનું નુકસાન થશે નહીં. તાજી અને સસ્તી શાકભાજી ગ્રાહકોને નજીકના બજારમાંથી ઉપલબ્ધ થશે. મોટા ક્લસ્ટરો અથવા મોટા જૂથોના બજાર દ્વારા પણ આર્થિક વિકાસને વેગ આપી શકાય છે, જે ઉત્પાદનમાં વધુ અસરકારક અને ઓછી કિંમત સાબિત થશે. ઉત્પાદન પ્રમાણે વપરાશ કરવાથી ઉત્પાદકતા વધશે સાથે નફો પણ વધશે. નફાના માર્જિનમાં વધારો થતાં ખેડૂતો ફૂડ પ્રોસેસિંગ યુનિટ્સ અને સ્ટોરેજ સુવિધાઓ સહિત અન્ય ગુણવત્તાયુક્ત ઇનપુટ્સ પર ખર્ચ કરીને મોટા જૂથોનો સંપર્ક કરી શકે છે. વધુમાં, ઉત્પાદન ક્લસ્ટરો અને એફપીઓને મજબૂત કરવા માટે લક્ષિત હસ્તક્ષેપ દ્વારા ખેડૂતોના ઉત્પાદનની ટોચની કિંમતમાં વધારો કરવાનું પણ શક્ય છે. ખેડૂત ઉત્પાદક સંગઠનો અને સહકારી મંડળીઓના સામૂહિક પ્રયાસોથી બજારમાં વાજબી ભાવે ઉત્પાદન વેચી શકાય છે, જેના કારણે કૃષિ ઇનપુટ્સમાં અદ્યતન ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરીને વધુ સારી બજાર જોડાણો ઊભી કરી શકાય છે. તેથી, એવું કહી શકાય કે ખેડૂત ઉત્પાદક સંસ્થાઓ અને સહકારી મંડળીઓ મૂલ્યવર્ધન અને પુરવઠા શૃંખલામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી શકે છે. કૃષિ ક્ષેત્રમાં સ્ટાર્ટઅપ્સ સપ્લાય ચેઇન પડકારોને ઉકેલવા માટે નવીનતાઓનો પણ ઉપયોગ કરી શકે છે. કાર્યક્ષમતા અને ઉત્પાદનનો ઓછો બગાડ પણ નફો વધારી શકે છે. આધુનિક ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને સંગઠિત સપ્લાય ચેઈન સાથે, શાકભાજીની ગુણવત્તામાં સુધારો થઈ શકે છે અને આખા વર્ષ દરમિયાન તેની ઉપલબ્ધતા શક્ય બની શકે છે.

પીએચડી શોધાર્થી, આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, આણંદ ગુજરાત અને ફિલ્ડ ઓફિસર ઇફ્કો

સહકાર દ્વારા લોકોને આરોગ્ય ક્ષેત્રમાં પણ લાભ મળી રહ્યો છે

- આયુષ્માન સહકાર સાથે વૈકલ્પિક તબીબી પદ્ધતિઓને જોડવાના લાભ
- એનસીડીસીની નાણાકીય સહાયથી ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં આયુષ પ્રથાઓને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવશે

સહકાર ઉદય ટીમ

આરોગ્ય ક્ષેત્રે સહકારી સંસ્થાઓની વધતી જતી ભાગીદારીથી લોકોને લાભ મળવા લાગ્યો છે. વૈકલ્પિક તબીબી પદ્ધતિઓને આયુષ્માન સહકાર યોજના સાથે જોડવાથી સારવાર સહજ અને સરળ બની છે. કેન્દ્રીય સહકારી મંત્રાલયની આ પહેલ અસરકારક સાબિત થઈ રહી છે. ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં આયુષ, આયુર્વેદ, યોગ, યુનાની, સિદ્ધા અને હોમિયોપેથીની પ્રણાલીઓને પ્રોત્સાહન આપવા માટે આયુષ્માન સહકાર યોજનાને રાષ્ટ્રીય આરોગ્ય યોજના 2017 સાથે જોડવામાં આવી છે. આયુષ્માન સહકાર યોજનામાં આરોગ્ય ક્ષેત્રે ડિજિટલ પ્રયોગોને પણ મહત્ત્વ આપવામાં આવશે. નેશનલ ડિજિટલ હેલ્થ મિશન હેઠળ, એનસીડીસી એવી સહકારી મંડળીઓને સહાય પૂરી પાડશે જે આરોગ્ય શિક્ષણ અને વીમા ક્ષેત્રે કાર્યરત છે.

આ યોજનાની શરૂઆત સાથે, માત્ર તબીબી ક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત નિષ્ણાતોને જ નહીં, પરંતુ બિન-તબીબી ક્ષેત્રે આરોગ્ય શિક્ષણ અને સંભાળના ક્ષેત્રમાં કામ કરતા યુવાનોને પણ તક આપવામાં આવશે, જેથી ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં સ્વસ્થ અને તંદુરસ્ત જીવન પ્રણાલીને પ્રોત્સાહન મળી શકે. પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી દ્વારા 15 ઓગસ્ટ 2020 ના રોજ રાષ્ટ્રીય ડિજિટલ સ્વાસ્થ્ય યોજના શરૂ કરવામાં આવી હતી. આ યોજના શરૂ થયા પછી, આરોગ્ય ક્ષેત્રની સેવાઓમાં ટેક્નોલોજીનો ઉપયોગ વધ્યો, તપાસ અહેવાલો ઑનલાઈન ઉપલબ્ધ થવા સાથે, એઆઈના ઉપયોગથી ઘણી જગ્યાએ આરોગ્ય ક્ષેત્રમાં સુધારો કરવામાં આવી રહ્યો છે.

આરોગ્ય સેવાઓમાં સુધારો કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે સરકાર દ્વારા વર્ષ 2017માં રાષ્ટ્રીય સ્વાસ્થ્ય યોજના અમલમાં મૂકવામાં આવી હતી. જેના કારણે આરોગ્ય વીમો, તકનીકી કાર્યક્ષમતા, પરીક્ષણ સેવાઓ, સમયસર તબીબી સેવાઓ પૂરી પાડવા, તાલીમ અને કૌશલ્ય વગેરે પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો. આ ક્રમમાં સરકાર દ્વારા માનવ સંસાધન અને નિવારક સ્વાસ્થ્યને પ્રોત્સાહન આપવા માટે વેલનેસ સેન્ટર શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું. નેશનલ હેલ્થ સ્કીમ હેઠળ હેલ્થ એજ્યુકેટર્સ અથવા હેલ્થ ટ્રેનર્સનો કોન્સેપ્ટ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. તે જ ક્રમમાં, હોલિસ્ટિક હેલ્થ સિસ્ટમને પણ સ્વીકારવામાં આવી હતી, જેનો અર્થ છે કે આપણી વર્ષો જૂની સારવાર પદ્ધતિઓને સાથે લઈને તબીબી સુવિધાઓમાં સુધારો કરવો. જેમાં હોસ્પિટલ, હેલ્થકેર, મેડિકલ એજ્યુકેશન, નર્સિંગ એજ્યુકેશન, પેરામેડિકલ એજ્યુકેશન, હેલ્થ ઈન્સ્યોરન્સ વગેરેને એકસાથે જોડવામાં આવ્યા હતા.

આયુષ મંત્રાલયની રચના પછી, એમબીબીએસ., બીડીસ., બીએએમએસ., બીપીટી અને બીયુએમએસ.

આયુષ્માન સહકાર યોજનાનો ઉદ્દેશ્ય

- સહકારી મંડળીઓ દ્વારા હોસ્પિટલો, આરોગ્ય સંભાળ, શિક્ષણ સુવિધાઓ દ્વારા સસ્તું અને સર્વગ્રાહી આરોગ્ય સંભાળની જોગવાઈમાં મદદ કરવી.
- સહકારી મંડળીઓ દ્વારા આયુષ સુવિધાઓને પ્રોત્સાહન આપવામાં મદદ કરવી
- .રાષ્ટ્રીય સ્વાસ્થ્ય નીતિના ઉદ્દેશ્યોને પૂર્ણ કરવામાં સહકારી મંડળીઓને મદદ કરવી.

જેવા પીજી. અને ડીએનબી. અભ્યાસક્રમો આયુર્વેદ, યોગ, યુનાની, સિદ્ધ અને હોમિયોપેથી શાખાઓમાં પ્રમોટ કરવામાં આવ્યા હતા. આ ક્રમમાં સરકારે એનસીડીસીની મદદથી આયુષ્માન સહકાર યોજના શરૂ કરી છે. જેનો ઉદ્દેશ્ય ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં દવાની પ્રાચીન સારવાર પદ્ધતિઓને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.

આયુષ્માન સહકાર માટે પાત્ર મંડળો:

દેશમાં કોઈપણ રાજ્ય અથવા બહુ-રાજ્ય સહકારી મંડળી અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલ કોઈપણ સહકારી મંડળી, જેના પેટા-નિયમોમાં હોસ્પિટલ, આરોગ્ય સંભાળ, આરોગ્ય શિક્ષણને લગતી સેવાઓ મેળવવા માટેની જોગવાઈઓ છે, તે માર્ગદર્શિકાની પરિપૂર્ણતાને આધીન યોજના હેઠળ નાણાકીય સહાય માટે પાત્ર રહેશે. એનસીડીસી સહાય રાજ્ય સરકારો અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ પ્રશાસન દ્વારા અથવા સીધી સહકારી મંડળીઓને પૂરી પાડવામાં આવશે જે એનસીડીસી સીધી ભંડોળ માર્ગદર્શિકાને પૂર્ણ કરે છે. ભારત સરકાર, રાજ્ય સરકાર અને અન્ય ભંડોળ એજન્સીઓની અન્ય યોજનાઓ અથવા કાર્યક્રમો સાથે સંકલનની પરવાનગી છે. એનસીડીસી પાત્ર મંડળોને આઠ વર્ષ સુધીના સમયગાળા માટે એક ટકાના દરે નાણાકીય સહાય પૂરી પાડશે.

ઓર્ગેનિક ફાર્મિંગ શરૂ કરીને ફૂટવેર એન્જિનિયરે સફળતાનો દાખલો બેસાડ્યો

- ઓર્ગેનિક ફાર્મિંગ શરૂ કરીને ફૂટવેર એન્જિનિયરે સફળતાનો દાખલો બેસાડ્યો
- ઓર્ગેનિક કૃષિમાં રસ વધવાના કારણે તેણે નોકરી છોડી અને લખનૌ પહોંચી, પોતાની ફર્મ શરૂ કરી.

સહકાર ઉદય ટીમ

દેશના યુવાનો હવે ખેડૂતો સાથે મળીને કામ કરવા માંગે છે. એગ્રી સ્ટાર્ટઅપ અને એગ્રીટેકમાં યુવાનોની ભાગીદારી વધી રહી છે, જેના કારણે ખેડૂતોને પણ ફાયદો થઈ રહ્યો છે. ઉત્તર પ્રદેશ, લખનૌના ચિનહટ જિલ્લાના રહેવાસી અભિષેક ગુપ્તા પણ આવી જ પહેલ કરીને ખેડૂતોનું જીવન ઉજ્જવળ કરી રહ્યા છે. અભિષેકે નોઈડાની વૂડલેન્ડ ફૂટવેર ફેક્ટરીમાં શૂ એન્જિનિયર તરીકે કામ કર્યું હતું, પરંતુ પાંચ વર્ષ પહેલાં અનમોલ ઓર્ગેનિક એગ્રીકલ્ચરલ એન્ટરપ્રાઈઝ નામનું એગ્રી સ્ટાર્ટઅપ શરૂ કર્યું હતું. ઓર્ગેનિક ખેતીનું મહત્વ જોઈ અભિષેક પોતે જ ઓર્ગેનિક ખેતી કરે છે એટલું જ નહીં તે અન્ય ખેડૂતોને પણ ઓર્ગેનિક ખેતી વિશે માહિતી આપે છે. ખેડૂતોને ઓર્ગેનિક ખાતર કેવી રીતે બનાવવું તે જણાવવા ઉપરાંત, તેઓ તેમના એન્ટરપ્રાઇઝ દ્વારા અન્ય કૃષિ ઇનપુટ્સને પ્રોત્સાહન આપવામાં પણ મદદ કરી રહ્યા છે. અનમોલ ઓર્ગેનિક એગ્રીકલ્ચર વિવિધ પ્રકારની કૃષિ પેદાશોનું પણ ઉત્પાદન કરે છે, જે સમગ્ર દેશમાં સપ્લાય કરવામાં આવે છે.

અભિષેકે કહ્યું કે તેને શરૂઆતથી જ ખેતીનો શોખ છે, તે ઈચ્છતો હતો કે બહાર જઈને નોકરી કરવાને બદલે પોતાના ખેડૂતોની વચ્ચે કામ કરવું અને ઉત્પાદન વધારવા અંગે જાગૃતિ કેળવવું વધુ સારું છે. આ વિચારીને અભિષેક વર્ષ 2022માં નોકરી છોડીને લખનૌ પરત ફર્યો. આ હેતુ સાથે તેણે અનમોલ ઓર્ગેનિક એગ્રીકલ્ચર એન્ટરપ્રાઇઝ શરૂ કર્યું, તે અન્ય કૃષિ ઈનપુટ ઉત્પાદનોનું પણ ઉત્પાદન કરી રહ્યા છે. અભિષેકે જણાવ્યું કે ખેડૂતોને પ્રશિક્ષણ આપતા પહેલા તે પોતે જ વિજ્ઞાનીઓના માર્ગદર્શન અને તાલીમ બાદ હવે તે કેટલીક ઓર્ગેનિક કૃષિ પેદાશો પણ તૈયાર કરી રહ્યા છે જે ખૂબ અસરકારક છે. તેમની વિશેષ ભૂમિકા જૈવિક ખાતરોના ઉત્પાદનમાં છે, જેનો ઉપયોગ કરીને ખેડૂતો પહેલા કરતા વધુ કાર્યક્ષમ બની રહ્યા છે, તે જમીનની ઉત્પાદકતા જાળવી રાખે છે, સાથે છોડની રોગ પ્રતિકારક શક્તિ પણ વધારે છે. જૈવિક ખાતરના ઉપયોગના ફાયદા સમજ્યા પછી, ખેડૂતો તેનો વધુને વધુ ઉપયોગ કરી રહ્યા છે. આ ઉપરાંત, અભિષેકે પ્રાણી વિરોધી દવા પર પણ કામ કરવાનું શરૂ કર્યું છે, જે પ્રાણીઓ દ્વારા થતા નુકસાનથી પાકને બચાવી શકે છે. અભિષેક ખેતી સંબંધિત લગભગ તમામ ઇનપુટ્સમાં કામ કરે છે, ખેડૂતો અને ખેતી સંબંધિત સમસ્યાઓનું નિરાકરણ કરે છે. અભિષેકની કૃષિ પેદાશો ઉત્તર પ્રદેશ, મધ્યપ્રદેશ, છત્તીસગઢ, રાજસ્થાન, બિહાર સહિત ઘણા રાજ્યોમાં મોકલવામાં આવે છે. અભિષેક કહે છે કે સરકારે કૃષિ ઈનપુટ સ્ટાર્ટઅપને લાઇસન્સ આપવાની પ્રક્રિયાને સરળ બનાવવી જોઈએ, જેથી વધુને વધુ ખેડૂતોને ફાયદો થઈ શકે.

યુટ્યુબ જોઈને જૈવિક ખેતી તરફ ઝોક વધ્યો

અભિષેકે જણાવ્યું કે વર્ષ 2016માં તેણે નોઈડાની વુડલેન્ડ કંપનીમાં સીએડી અને સીએએમ ડિઝાઈનર તરીકે કામ કર્યું હતું, સોફ્ટવેર એન્જિનિયર તરીકે તેનું કામ શૂઝ ડિઝાઇન કરવાનું હતું. આ માટે તેણે એફડીડીઆઈમાંથી ડિગ્રી પણ લીધી. રાજીવ દીક્ષિતના વીડિયો જોયા બાદ તેને ઓર્ગેનિક ખેતીની ઉપયોગિતા

વિશે ખબર પડી, ત્યારબાદ અભિષેક વર્ષ 2022માં નોકરી છોડીને લખનઉ આવ્યા. ત્યારથી તે સંપૂર્ણપણે ઓર્ગેનિક ખેતીમાં વ્યસ્ત છે. આ માટે તેણે પેઢીનું રજીસ્ટ્રેશન કરાવ્યું હતું. અભિષેકે કહ્યું કે જો ખેડૂતોના ફાયદા માટે જૈવિક ખેતીને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવે અને ખેડૂતોને કંઈક નવું કહેવામાં આવે તો તે અપનાવવા તૈયાર છે.

નેચરલ મિશન ઓન નેચરલ ફાર્મિંગથી મળી સહાય

અભિષેકે જણાવ્યું હતું કે, રાજ્ય સરકારની મદદથી નેચરલ મિશન ઑન નેચરલ ફાર્મિંગ અને અન્ય ઘણી યોજનાઓની મદદથી ખેડૂતોમાં ઓર્ગેનિક ખેતીને પ્રોત્સાહન આપવાના પ્રયાસો ફળી રહ્યા છે. આ માટે પાયાના સ્તરે પણ ઘણી સમસ્યાઓ જોવા મળી હતી, ખેડૂતો ઓર્ગેનિક ખેતી કરતા હતા, પરંતુ આ માટે તેમની પેદાશોનું માર્કેટિંગ કેવી રીતે કરવું, આ હેતુથી ખેડૂતોના ઉત્પાદનોને યોગ્ય બજાર મળી રહે તે માટે હવે ઓનલાઈન માર્કેટિંગ કરવાનું શરૂ કર્યું છે અનમોલ ઓર્ગેનિક એન્ટરપ્રાઇઝના ઉત્પાદનોની ઘણા રાજ્યોમાંથી માંગ કરવામાં આવી રહી છે. ઉત્પાદનોના સપ્લાયમાં કેશ ઓન ડિલિવરીનો વિકલ્પ રાખવામાં આવે છે, જેથી કોઈ પણ ખેડૂતને નાણાનું ખોટું ટ્રાન્સફર ન થાય.

ડૉ.અવસ્થીને 'ફર્ટીલાઇઝર મેન ઑફ ઇન્ડિયા'નું બિરુદ આપવામાં આવ્યું

> ભારત અને વિશ્વની અગ્રણી સહકારી સંસ્થા ઇફ્કોના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર ડૉ.ઉદય શંકર અવસ્થીને તેમના ઉત્કૃષ્ટ યોગદાન બદલ સહકાર ભારતી દ્વારા સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા.

સહકાર ઉદય ટીમ

દેશમાં ખાતર ક્ષેત્રે સહકારી ક્ષેત્રની મલ્ટી-સ્ટેટ સોસાયટી ઇફ્કોએ ઘણા ક્ષેત્રોમાં ઉત્કૃષ્ટ કામગીરી કરી છે. જેમાં નેનો ટેક્નોલોજી આધારિત ખાતરના ઉત્પાદનની વિશ્વભરમાં પ્રશંસા થઈ રહી છે. આ રાષ્ટ્રીય સમાજની સિદ્ધિઓને ધ્યાનમાં રાખીને, તાજેતરમાં સહકાર ભારતીએ તેના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર ડૉ. ઉદય શંકર અવસ્થીને 'ફર્ટીલાઇઝર મેન ઑફ ઇન્ડિયા'ના બિરુદથી સન્માનિત કર્યા છે. છેલ્લા કેટલાક દિવસોમાં દેશમાં ખાતરના ક્ષેત્રમાં વધુ સારું કામ થયું છે. પરંપરાગત યુરિયા અને ડીએપીની જગ્યાએ હવે નેનો રેન્જના ખાતરોનું ઉત્પાદન શરૂ કરવામાં આવ્યું છે. તે આખી દુનિયામાં પ્રખ્યાત થઈ ગઈ છે.

સહકાર ભારતી એક રાષ્ટ્રીય સંસ્થા છે જે વર્ષ 1978 થી સમગ્ર દેશમાં સહકારી મંડળીઓ અને સહકારી ચળવળને મજબૂત કરવા માટે કાર્યરત છે. ખાતર અને કૃષિ ક્ષેત્રે આજીવન યોગદાન બદલ ડૉ.અવસ્થીને આ પદવી આપવામાં આવી છે. નેનો ફર્ટિલાઇઝર્સ વિશેની તેમની નવીન વિચારસરણી દેશની સાથે સાથે વૈશ્વિક કૃષિ અને ખાતર ક્ષેત્રને પણ બદલી શકે છે. અમૃતસરમાં યોજાયેલા સહકાર ભારતીના 8મા રાષ્ટ્રીય અધિવેશન દરમિયાન રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘના સર કાર્યવાહ (મહાસચિવ) દત્તાત્રેય હોસાબલે, સહકાર ભારતીના રાષ્ટ્રીય મહાસચિવ ડૉ. ઉદય જોશી અને પંજાબના રાજ્યપાલ અને પ્રશાસક ગુલાબચંદ કટારિયાએ તેમને આ સન્માન પ્રદાન કર્યું હતું. .

નેનો યુરિયા, નેનો ડીએપી અને હવે સ્વદેશી ટેક્નોલોજી વડે વિકસિત નેનો એનપીકેનું ઉત્પાદન ભવિષ્યમાં કૃષિ ક્ષેત્રે મોટો બદલાવ લાવશે કારણ કે આ ખાતરોના ઉપયોગથી માત્ર પ્રદૂષણ જ ઘટશે જ નહીં પરંતુ જમીનના સ્વાસ્થ્ય અને ગુણવત્તામાં પણ વધારો થશે. ડૉ. અવસ્થીએ જમીનમાં પોષક તત્વો વધારવા માટે કોર્ડેટ દ્વારા લીલા જૈવિક ખાતરના ઉપયોગ અંગે ખેડૂતોને તાલીમ આપવાની સાથે દેશભરમાં 'સેવ સોઈલ અભિયાન' શરૂ કર્યું. ખાતર ઉદ્યોગના ક્ષેત્રમાં તેમના ઉત્કૃષ્ટ યોગદાન બદલ તેમને પ્રશસ્તિપત્ર અને તામ્રપત્ર (કાંસ્ય તકતી) એનાયત કરવામાં આવ્યા હતા. ડૉ. અવસ્થીને તાજેતરમાં ઇફ્કોની નોંધપાત્ર પ્રગતિ અને સહકાર દ્વારા સમૃદ્ધિના વિઝનને વૈશ્વિક સ્તરે લઈ જઈને ભારતીય સહકારી ચળવળને સશક્ત બનાવવામાં તેમના અમૂલ્ય યોગદાન બદલ રોશડેલ પાયોનિયર્સ એવોર્ડથી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા છે.

આ અવસરે ડૉ. અવસ્થીએ કહ્યું કે હું ખૂબ જ ખુશ છું કે 'ખેડૂતો અને સહકારી મંડળીઓના વિકાસ માટેના મારા કામને સહકારી જગતે માન્યતા આપી છે. આ પ્રતિષ્ઠિત સન્માન અને ખિતાબ માટે હું સહકાર ભારતીનો હૃદયપૂર્વક આભાર માનું છું. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે ભારતમાં આપણે ખાતરોમાં સાચા અર્થમાં આત્મનિર્ભર બનવું પડશે. નવીન નેનો ટેક્નોલોજી આધારિત ખાતર અપનાવી પડશે અને ખાતરના કાચા માલની આયાત પરની નિર્ભરતા ઘટાડીને 'મેક ઇન ઇન્ડિયા' અપનાવવું પડશે. તેનાથી વિદેશી હૂંડિયામણની બચત થશે અને રોક ફોસ્ફેટ, પોટાશ અને કુદરતી ગેસનો વપરાશ પણ ઘટશે.

ખાસ ઉલ્લેખ

ડૉ. આલોક કુમાર શર્મા

જેમ પોર્ટલથી સહકારી મંડળીઓને પ્રોત્સાહન મળ્યું છે

કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકાર મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહની પહેલ પર સહકારી ક્ષેત્રને ઈ-ગવર્નમેન્ટ માર્કેટ (જેમ) પ્લેસની સુવિધા મળી છે. સરકારની આ ક્રાંતિકારી અને પ્રશંસનીય પહેલથી સહકારી મંડળીઓની નોંધણી પ્રક્રિયા સરળ બની શકશે. આનાથી સહકારી મંડળીઓની કામગીરીને પ્રોત્સાહન મળ્યું છે. કેન્દ્રીય સહકારી મંત્રાલય અને કેન્દ્રીય વાણિજ્ય મંત્રાલયના સંયુક્ત પ્રયાસોને કારણે સહકારી સંસ્થાઓને લાભ મળવા લાગ્યો છે. સરકારના વ્યૂહાત્મક પ્રયાસને બહુ-પરિમાણીય અભિગમથી મુખ્ય હિતધારકો સાથે સહયોગી પ્રયાસોને સામેલ કરવા વ્યૂહાત્મક રીતે ડિઝાઇન કરવામાં આવ્યા છે. હિતધારકોમાં એનસીયુઆઈ અને સહકારી મંડળીઓના કેન્દ્રીય અને રાજ્ય રજીસ્ટ્રારનો સમાવેશ થાય છે. તેનો હેતુ સહકારી મંડળીઓ માટે સરળ અને કાર્યક્ષમ નોંધણી અને ઓનબોર્ડિંગ પ્રક્રિયાને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે. આનાથી સહકારી મંડળીઓના આર્થિક સશક્તિકરણનો માર્ગ મોકળો થયો છે.

પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની માર્ગદર્શિકાને અનુસરીને સહકારી ક્ષેત્રને જેમ પોર્ટલથી ઘણો લાભ મળી રહ્યો છે. તેમનો ધંધો વધુ મજબૂત અને મજબૂત બન્યો છે. જેમ માર્કેટ પ્લેસ પોર્ટલ સહકારી સશક્તિકરણ દ્વારા આર્થિક સમાવેશને પ્રોત્સાહન આપે છે. તે એક વ્યૂહાત્મક અને સહયોગી પ્રયાસનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે જેમાં જેમ અધિકારીઓ, નેશનલ કો-ઓપરેટિવ ફેડરેશન ઓફ ઈન્ડિયા અને કેન્દ્રીય અને રાજ્ય સહકારી મંડળીઓના રજીસ્ટ્રારનો સમાવેશ થાય છે. જેમ પોર્ટલ એ ભારતની ડિજિટલ પરિવર્તન યાત્રામાં એક અગ્રણી પ્લેટફોર્મ છે જે વિવિધ સરકારી સંસ્થાઓ વચ્ચે માલસામાન અને સેવાઓ માટે ઑનલાઇન વ્યવહારોની સુવિધા આપીને પ્રાપ્તિના લેન્ડસ્કેપમાં ક્રાંતિ લાવી રહ્યું છે. ઈ-ગવર્નન્સ એ સરકારી પ્રાપ્તિ પ્રક્રિયાઓમાં પારદર્શિતા, કાર્યક્ષમતા અને ખર્ચ-અસરકારકતા વધારવાના ઉદ્દેશ્યની પહેલના પાયાના પત્થર તરીકે ઉભરી આવ્યું છે, જે આધુનિકીકરણ અને સુધારા પ્રત્યે સરકારની પ્રતિબદ્ધતાને પ્રતિબિંબિત કરે છે.

જેમ પોર્ટલ એક સંકલિત માર્કેટપ્લેસ તરીકે કાર્ય કરે છે, સહકારી ક્ષેત્રના ઉમેરા સાથે તેની પહોંચને વિસ્તૃત કરે છે. આમાં, સરકારી એજન્સીઓ, વિભાગો અને સંસ્થાઓ વિવિધ પ્રકારની વસ્તુઓ અને સેવાઓ ખરીદી શકે છે. વ્યવહારોની સુવિધા માટે ટેકનોલોજીનો લાભ લઈને, જેમ વધુ જવાબદારી સુનિશ્ચિત કરે છે અને પરંપરાગત પ્રાપ્તિ પદ્ધતિઓમાં બિનકાર્યક્ષમતા માટે અવકાશ ઘટાડે છે.

ખરીદી પ્રક્રિયાને ડિજિટાઇઝ કરીને, જેમ પોર્ટલ પરંપરાગત કાગળ-આધારિત ખરીદ પદ્ધતિઓમાં સહજ અમલદારશાહી અવરોધો અને બિનકાર્યક્ષમતાને દૂર કરે છે. ઇ-બિડિંગ, રિવર્સ ઓક્શન અને ઓનલાઈન પેમેન્ટ મિકેનિઝમ્સ જેવી સુવિધાઓ દ્વારા, 'જેમ' ઝડપી નિર્ણય લેવામાં સક્ષમ બનાવે છે, પેપરવર્ક ઘટાડે છે અને ખરીદી ચક્રમાં વિલંબ ઘટાડે છે. આ સુવ્યવસ્થિત અભિગમ માત્ર સરકારી એજન્સીઓ માટે સમય અને સંસાધનોને બચાવે છે, પરંતુ પ્રાપ્તિ પ્રક્રિયાની એકંદર કાર્યક્ષમતામાં પણ વધારો કરે છે. વધુમાં, જેમ સ્પર્ધાને પ્રોત્સાહન આપવા અને સહકારી સહિત વિક્રેતાઓ માટે લેવલ પ્લેઇંગ ફિલ્ડ બનાવવા માટે રચાયેલ છે. વિક્રેતાઓને તેમના ઉત્પાદનો અને સેવાઓનું પ્રદર્શન કરવા માટે પારદર્શક અને સુલભ પ્લેટફોર્મ પ્રદાન કરીને, જેમ નાના અને મધ્યમ ઉદ્યોગો અને સ્ટાર્ટઅપ્સ માટે સરકારી પ્રાપ્તિની તકોમાં ભાગ લેવા માટે નવા રસ્તાઓ ખોલે છે.

સહકારી સંસ્થાઓ, જે મોટાભાગે પાયાના ઉત્પાદકો અને કારીગરોનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, તેઓને આ સમાવેશી અભિગમથી ઘણો ફાયદો થાય છે. સરકારી ખરીદી પ્રક્રિયાઓમાં તેમની સહભાગિતાને સરળ બનાવીને, જેમ સહકારી સંસ્થાઓને વ્યાપક બજાર સુધી પહોંચવા અને તેમની વ્યવસાયની તકોને વિસ્તૃત કરવા સક્ષમ બનાવે છે. સાથેજ જેમ જથ્થાબંધ ખરીદીને સક્ષમ કરીને અને સ્કેલની અર્થવ્યવસ્થાનો લાભ ઉઠાવીને સરકારી પ્રાપ્તિમાં ખર્ચ-અસરકારકતામાં ફાળો આપે છે. સંકલિત ખરીદી અને જથ્થામાં ડિસ્કાઉન્ટ જેવી સુવિધાઓ દ્વારા, જેમ સરકારી એજન્સીઓને માલસામાન અને સેવાઓ માટે સ્પર્ધાત્મક ભાવો હાંસલ કરવામાં મદદ કરે છે, જે નોંધપાત્ર ખર્ચ બચત તરફ દોરી જાય છે. આ બચત પછી અન્ય પ્રાથમિકતા ક્ષેત્રોમાં રોકાણ કરી શકાય છે અથવા જાહેર સેવાઓને વધારવા માટે ઉપયોગમાં લઈ શકાય છે.

જેમ ડિજિટલ વ્યવહારો અને ઈ-કોમર્સ પ્રેક્ટિસને પ્રોત્સાહન આપીને ભારતના વ્યાપક ડિજિટલ અર્થતંત્રના ઉદ્દેશ્યોમાં પણ યોગદાન આપે છે. તે નાણાકીય સમાવેશને ઉત્પ્રેરિત કરે છે. આ ડિજિટલ ટ્રાન્સફોર્મેશન માત્ર સરકારી પ્રાપ્તિની કાર્યક્ષમતા અને પારદર્શિતામાં વધારો કરતું નથી પરંતુ તે વધુ સ્થિતિસ્થાપક અને ટેકનોલોજી આધારિત અર્થવ્યવસ્થાનો પાયો પણ નાખે છે. મંત્રાલયનો બહુપક્ષીય અભિગમ નોંધણી પ્રક્રિયાને સરળ બનાવવા માટે મુખ્ય હિતધારકો સાથે સહયોગી પ્રયાસો કરે છે. આર્થિક લેન્ડસ્કેપને આકાર આપવામાં મહત્વની ભૂમિકા સાથે, આ પહેલ એક સમાવેશી અને પારદર્શક વ્યવસાયિક વાતાવરણ બનાવવાની સરકારની પ્રતિબદ્ધતાનો પુરાવો છે જ્યાં સહકારી વિકાસ કરી શકે અને રાષ્ટ્રની આર્થિક પ્રગતિમાં અર્થપૂર્ણ યોગદાન આપી શકે.

સંકાય સદસ્ય, આઈસીએમ, દેહરાદૂન

ઇફ્કોના પ્રબંધ નિદેશક ડો. ઉદય શંકર અવસ્થીએ જોર્ડનના અમ્માનમાં ઇફ્કોના બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સની બેઠકમાં હાજરી આપી હતી. જિફ્કોના ચેરમેન ડૉ. મોહમ્મદ થનીબત અને અન્ય મુખ્ય અધિકારીઓની હાજરીમાં ઇફ્કોની કામગીરી અને વિકાસ સંબંધિત વિવિધ બાબતોની ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.

ઇફ્કો લાઇફટાઇમ અચીવમેન્ટ એફ.એ.આઈ. એવોર્ડ વિજેતાઓ સાથે ડૉ. ઉદય શંકર અવસ્થી. ખાતર ઉદ્યો-ગને પ્રોત્સાહન આપવા બદલ ડો.અશોક ગુલાટી અને દેશમાં કૃષિ સંશોધન અને વિકાસ માટે ડો.મંગલા રાયને એવોર્ડ મળ્યો .

ઇફ્કો દ્વારા કાશ્મીરના બારામુલા જિલ્લાના ખેડૂતો માટે નેનો યુરિયા અને ડીએપીના ઉપયોગ માટે જાગૃતિ અભિયાનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં ખેડૂતોને નવા યુગના ખાતરો સાગરિકા, એનપીકે, કાંસોર્ટિકા અને બાયોડીકમ્પોઝરના ઉપયોગ વિશે માહિતી આપવામાં આવી હતી.

ઇફ્કો દ્વારા બિહાર- પટણાના મોકામા ખાતે પાક સેમિનારનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં ઇફ્કો અધિકારીઓએ 500 ખેડૂતોને ઇફ્કો નેનો યુરિયા, નેનો ડીએપી અને અન્ય ઉત્પાદનોના ઉપયોગ વિશે જાગૃત કર્યા હતા અને કૃષિ સમ-સ્યાઓનું નિરાકરણ કર્યું હતું.

ઇફ્કોએ કેન્દ્રીય ક્ષેત્ર યોજના હેઠળ 10,000 ખેડૂત ઉત્પાદક સંગઠનો (એફપીઓ) ને ઇફ્કો નેનો યુરિયા પ્લસ અને ઇફ્કો નેનો ડીએપી અને અન્ય આવશ્યક કૃષિ ઇનપુટ્સ પ્રદાન કરવા માટે સીએસસી એસવીપી સાથે એમઓયુ પર હસ્તા-ક્ષર કર્યા.

કડકડતી ઠંડીને ધ્યાનમાં રાખીને, ઇફ્કો હેડક્વાર્ટરની એક ટીમે સામાજિક કલ્યાણ કાર્યક્રમ હેઠળ નોઈડામાં જરૂરિયાત-મંદ બાળકોને મફત ધાબળાનું વિતરણ કર્યું. દર વર્ષે ઇફ્કો દ્વારા આ અભિયાન હેઠળ જરૂરિયાતમંદ બાળકોને ધાબળાનું વિતરણ કરવામાં આવે છે.

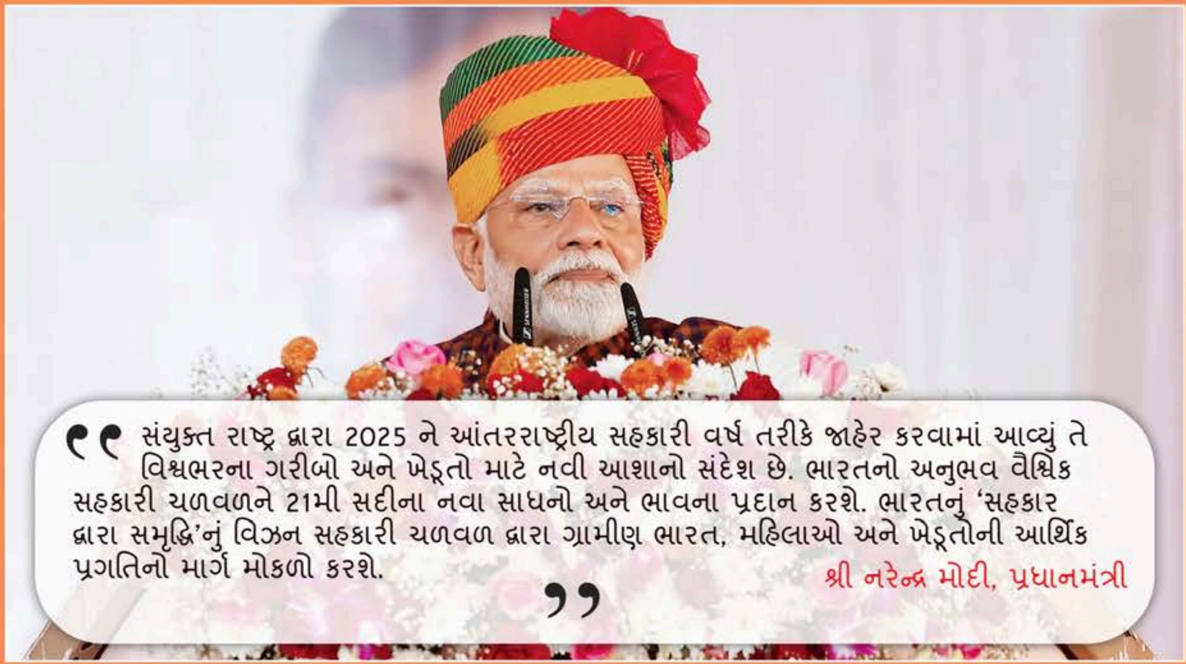

Postal Registration No.: DL(S)-17/3559/2023-25

Published on 13-07-2024 Applied for RNI Registration/Exempted for Three Months vide ADG Posts Letter No.22-1/2023-PO, dt.14-05-2024